

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Hugvísindasvið

Hér vantar upplýsingar á pólsku

Pólsk þýðing á hluta af vefsíðu Vinnumálastofnunar

Ritgerð til B.A.-prófs

Dominika Sigmundsson

September 2011

Háskóli Íslands

Hugvísindasvið

Íslenska sem annað mál

Hér vantar upplýsingar á pólsku

Pólsk þýðing á hluta af vefsíðu Vinnumálastofnunar

Ritgerð til B.A.-prófs

Dominika Sigmundsson

Kt.: 1204772939

Leiðbeinandi: Jón Karl Helgason

September 2011

ÁGRIP

Í eftirfarandi ritgerð verður fjallað um þýðingu á hluta af heimasíðu Vinnumálastofnunar yfir á pólsku. Á þessu augnabliki eru engar upplýsingar á vefsíðunni sem pólskir lesendur geta lesið á sínu móðurmáli. Mikil þörf er á þýðingum af þessum tagi. Samkvæmt upplýsingum Vinnumálastofnunar voru alls 1.835 erlendir ríkisborgarar án atvinnu í lok júlí 2011, þar af 1.094 Pólverjar eða um 60% þeirra útlendinga sem voru á skrá. Yfirleitt er íslenskukunnátta Pólverja ekki nógu góð til að skilja fullkomlega nytjatexta. Rökrétt var að þýða fyrst og fremst textana sem veita upplýsinga um rétt atvinnulausa. Þess vegna var tekin sú ákvörðun að þýða þá texta sem varðar upplýsinga fyrir umsækjanda atvinnuleysisbóta og laga um atvinnuleysistryggingar. Þessi hluti er nefndur á heimasíðu Vinnumálastofnunar: Atvinnuleysisbætur.

Ritgerðin skiptist í tvo hluta. Í fyrri hluta ritgerðarinnar er skrifað um undirbúning undir þýðinguna, notaðar kenningar þýðingafræðinga og rætt um margskonar vandamál sem komu upp meðan á þýðingarferlinu stóð. Síðari hlutinn er þýðingin sjálf og frumtextinn er loks birtur í viðauka.

EFNISYFIRLIT

Fyrri hluti: Umræða um þýðinguna	5
1. Inngangur	6
2. Greining frumtexta	7
3. Þýðingarferlið	11
4. Vandamál í þýðingu	13
4.1. Vandamál sem tengjast mismun á milli íslensks og pólskt atvinnuleysisbótakerfis	13
4.2. Vandamál sem koma í kjölfarið á notkun ólíkra orða en sömu hugtaka	14
4.3. Vandamál sem koma í kjölfarið þýðingu samsettra orða	15
4.4. Önnur vandamál	17
5. Lokaorð	20
Heimildaskrá	21
Síðari hluti: Þýðing á hluta af heimasíðu Vinnumálastofnunar	23
Viðauki: Íslensk frumtextinn	68

Fyrri hluti

Umræða um þýðinguna

1. Inngangur

Áður en ég valdi texta sem mig langaði til að þýða fyrir BA ritgerð, hugsaði ég vel um hvaða texti væri nytsamlegastur fyrir Pólverja sem eru búsettir á Íslandi. Reynslan hefur sýnt mér að meirihluti efnis sem þarfnast þýðingar eru upplýsandi textar, til dæmis allskonar reglur og lög.

Ég velt fyrir mér á hvaða skrifstofu Pólverjar væru stærsti hópur útlendinga sem njóta þjónustu og það reyndist vera Vinnumálastofnun. Ég ræddi við starfsmenn Vinnumálastofnunar um þýðingu hvaða texta vantaði mest. Þeir bentu mér á upplýsingar fyrir umsækjendur atvinnuleysisbóta. Samkvæmt upplýsingum Vinnumálastofnunar voru alls 1.835 erlendir ríkisborgarar án atvinnu í lok júlí, þar af 1.094 Pólverjar eða um 60% þeirra útlendinga sem voru á skrá. Starfsmenn hafa lent í erfiðleikum með að útskýra reglur fyrir Pólverjum sem hvorki tala íslensku, né ensku.

Frumtextann sótt ég á heimasíðu Vinnumálastofnunar. Hún er opin fyrir alla sem þurfa að njóta þjónustu hennar. Þar er safn af almennum upplýsingum um hlutverk, verkefni og þjónustu stofnunarinnar. Þeim upplýsingum er skipt í fjórar megingreinar sem eru nefndar: Vinnumálastofnun, Atvinnurekandi, Störf í boði, Atvinnuleysisbætur. Allar þessar greinar innihalda nokkrar undirgreinar sem nákvæmlega útskýra tilheyrandi viðfangsefni. Það gerir að auðvelt er að finna upplýsingar og heimasíðan er einföld í notkun.

Í eftirfarandi ritgerð birti ég þýðingu yfir á pólsku á einni af þessum meigingreinunum: Atvinnuleysisbótum. Hún er samsett úr undirgreinum sem nefndar eru: Umsóknar- og skráningarferli, Réttur til atvinnuleysisbóta, Réttindi og skyldur, Fjárhæðir atvinnuleysisbóta, Greiðslur atvinnuleysisbóta, Biðtími og viðurlög, Atvinnuleysisbætur með erlendis. Umræddir textar eru samsafn nákvæmra upplýsinga fyrir umsækjanda atvinnuleysisbóta og laga um atvinnuleysistryggingar.

Fyrir mig var það mikil áskorun að þýða upprunlega textann vegna þess að þetta er lögfræðileg mál að mestu leyti. Og ég er ekki vön að þýða það. Um undirbúning undir þýðinguna, kenningar þýðingafræðinga sem ég notaði í vinnunni minni og margskonar vandamál sem komu upp á meðan á þýðingiferli stóð, skrifa ég í fyrsta hluta ritgerðarinnar. Síðari hlutinn er þýðingin sjálf og frumtextinn er loks birtur í viðauka.

2. Greining frumtexta

Textinn sem birtist á heimasíðu Vinnumálastofnunar byggist á lögum nr. 55/2006 um vinnumarkaðsaðgerðir og lögum nr. 54/2006 um atvinnuleysisstryggingar. Samkvæmt Vinnumálastofnun þá er markmið laganna „að veita einstaklingum viðeigandi aðstoð til að verða virkir þátttakendur á vinnumarkaði, auk þess sem lögunum er ætlað að stuðla að jafnvægi milli framboðs og eftirspurnar eftir vinnuafli í landinu“ (Vinnumálastofnun 2011).

Textinn á vefsíðunni er styttr og einfölduð útgáfa þessara laga. Parturinn sem tilheyrir atvinnuleysisbótum er samsettur úr lögum og reglum um atvinnuleysisstryggingar og praktískum ábendingum fyrir umsækjanda.

Allar þær upplýsingar hafa verið flokkaðar í nokkrar greinar, sem heita: Umsóknar- og skráningarferli, Réttur til atvinnuleysisbóta, Réttindi og skyldur, Fjárhæðir atvinnuleysisbóta, Greiðslur atvinnuleysisbóta, Biðtími og viðurlög, Atvinnuleysisbætur með erlendis.

Þar sem frumtextinn og þýðingartextinn eiga að veita upplýsingar, reyndi ég í þýðingunni minni að gefa rétta mynd af frumtextanum og kynna hann vel og fullkomlega. Ég þurfti líka að nota venjulegt form þýðingarmálsins hvað stíl varðar. Til að ná þessum markmiðum notaði ég kenningu þýðingafræðinganna: Katharinu Reiss og Christiane Nord.

Þýðingu mína byggði ég á kenningu Katharinu Reiss um þýðingaraðgerðir og textategundir (Reiss 2000, 160-171). Þegar þýðandi greinir frumtextann þarf hann samkvæmt Reiss að leita að merkjum sem gefa samskiptahlutverk textans til kynna. Hann notar innanmálsviðmið, svo sem merkingarfræðileg, orðfræðileg, málfræðileg, stílfræðileg, og utanmálsviðmið en þau geta verið aðstæður, viðfangsefni, tími, staður, viðtakandi, sendandi, tilfinningalegar vísbendingar á borð við kaldhæðni og kímni. Þýðandi ákveður hvort samskiptahlutverk frumtextans og markttextans skuli vera þau sömu eða ekki og velur þýðingaraðferð í samræmi við hlutverk markttextans.

Í kenningu um textategundir skilgreindi Reiss þrjár gerðir texta miðað við samskiptahlutverk þeirra en þeir eru: upplýsandi textar, tjáningartextar og virkjandi textar. Samskiptahlutverk upplýsandi texta er lýsing, tjáningartexta tjáning og virkjandi texta ákall. Hver textategund á sín svið (rökrænt, fagurfræðilegt, og samræðu) og markmið (miðla efni, miðla formi eða kalla á viðbrögð). Í upplýsandi textum er áhersla

lögð á innihaldið, í tjáningartextum á formið og í virkjandi textum á áhrifin. Textategundir gefa til kynna um hvers konar texta er að ræða og vekja ákveðnar væntingar hjá viðtakandanum. Það væri skrítið til dæmis að nota í þýðingu á upplýsandi texta, eins og leiðbeiningum með tækjum, myndmál sem fyrst og fremst er notað í tjáningartextum eins og ljóðum.

Textategundir eru menningarbundnar. Þýðandi þarf að þekkja málvenjur eða vanabundna málnotkun innan málsamfélags í báðum menningarheimum, annars verður þýðing hans óskiljanleg. Samkvæmt Katharinu Reiss verður að skoða hvern texta vel til þess að ákveða nákvæmlega hvaða textategund hann tilheyrir. Frumtextinn sem ég hef valið er samsafn almennra upplýsinga og laga um atvinnuleysistryggingar. Þetta er upplýsandi texti og markmiði hans er að miðla efni. Megin áhersla er lögð hérna á innihaldið. Þessi textategund vekur ákveðnar væntingar hjá lesanda og stýra þær textaskilningi hans. Það sem ég vildi gera var að þýða frumtextann á sama hátt og ef hann væri skrifaður fyrir vefsíðu pólsku vinnumálastofnunarinnar.

Í þýðingunni studdist ég við kenningu Christiane Nord um þýðingaraðferðir (Nord 1988, 41). Ég byrjaði vinnuna mína á lestri og greiningu textans. Samkvæmt Nord er greining frumtextans aðalatriði í þýðingaferli af því að hún hjálpar þýðanda að velja rétta aðferð. Nord hefur búið til spurningalista. Tilgangur hans er að draga fram þætti (eiginleika) frumtextans og hjálpa manni að áskilja samskiptaástandið. Þessar spurningar tilheyra þáttunum sem eru utantexta (textexterne Factoren) og innantexta (textinterne Factoren). Fyrstu spurningarnar varða samhengi textans og hinar varða textann sjálfan. Spurningar um utantextaþætti eru eftirfarandi:

- hver er sendandi?
- hvert er markmiði sendanda?
- hver er viðtakandi?
- hvað er miðill (tal eða texti)?
- hver eru staður og stund textaviðtöku?
- hver er ástæða (hvati til samningar frumtexta og þýðingar á honum)?

Spurningar um innantextaþætti eru eftirfarandi:

- hvert er viðfangsefni frumtextans?
- hvert er innihald frumtextans?
- hverjar eru forsendur (það sem ætlað er að þátttakendur viti um raunverulegar samskiptaáðstæður)?

- hverir eru óyrtir þættir (myndir, skáletrun)?
- hvernig eru orðaval, málsnið og setningafræði?
- hvernig eru yfirsneiðarþættir: áherslur, hrynjandi, stílræn einkenni?

Svörin við þessum spurningum eiga að hjálpa þýðanda að finna rétta leið til að þýða textann.

Spurningalisti Nord hjálpaði mér mikið við vinnuna mína. Til að byrja með greindi ég viðmælendur. Þeir eru starfsmenn Vinnumálastofnunar og Pólverjar sem eru búsettir á Íslandi. Markmiði sendandans er að veita upplýsingar um verkefni og þjónustu stofnunar. Textinn birtist á heimasíðu Vinnumálastofnunar og er fyrir alla áhugasama. Tilgangur þýðingarinnar er að gefa pólskum lesendum möguleika á að finna upplýsingar um atvinnuleysisbótakerfi á sínu móðurmáli. Næst skoðaði ég innantextaþætti eins og orðaval, málsnið og setningafræði. Frumtextinn byggist á lögum nr. 55/2006 um vinnumarkaðsaðgerðir og lögum nr. 54/2006 um atvinnuleysistryggingar svo mál hans er nánar tiltekið lögfræðimál. Í kafla III (*Skilyrði fyrir atvinnuleysistryggingum launamanna*), kafla IV (*Skilyrði fyrir atvinnuleysistryggingum sjálfstætt starfandi einstaklinga*), og kafla V (*Tilvik er leiða til þess að atvinnuleysistryggingar geymast*) eru birtir á heimasíðunni textar úr lögum nr. 54/2006 um atvinnuleysistryggingar nánast í óbreyttu formi. Þennan stíl þurfti ég að endurspegla einnig í þýðingunni minni. Áhugavert er að innihaldinu kafla VIII (*Atvinnuleit eða atvinna í öðru aðildarríki að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið og stofnsamningi Fríverslunarsamtaka Evrópu eða í Færeyjum*) hefur verið ritstýrt á heimasíðu Vinnumálastofnunar. Hérna er hluti úr þessum lögum:

47. gr. Ávinnslutímabil í öðru aðildarríki.

Þegar umsækjandi um atvinnuleysisbætur hefur starfað á innlendum vinnumarkaði [a.m.k. síðasta mánuðinn]¹⁾ á ávinnslutímabili skv. 15. eða 19. gr. er Vinnumálastofnun heimilt að taka tillit til starfstímabila hans sem launamanns eða sjálfstætt starfandi einstaklings, sbr. a- og b-lið 3. gr., í öðru aðildarríki að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið eða stofnsamningi Fríverslunarsamtaka Evrópu eða í Færeyjum á ávinnslutímabilinu við mat á atvinnuleysistryggingu hans enda hafi störf hans í því ríki veitt honum rétt samkvæmt lögum þess um atvinnuleysistryggingar. (Alþingi 2006a)

Hér fyrir neðan er útgáfa Vinnumálastofnunar:

EF ÞÚ FÆRÐ ATVINNU Í ÖÐRU EES-RÍKI

Þá starfsreynslu sem þú ávinnur þér í öðru EES-ríki með því að vera áfram tryggður þar ásamt því að vera í starfi, getur þú flutt til Íslands, ef erlend yfirvöld staðfesta tryggingar- og starfstímabilin á eyðublaðinu E 301/N 301. (Vinnumálastofnun 2011)

Augljóst er að útgáfa Vinnumálastofnunar er styttri og aðgengilegri en brot úr lögum. Formið er ekki lengur ópersónulegt og stíl minnir meira á talmál en ritmál. Öll þessi grein, sem er nefnd *Atvinnuleysisbætur með erlendis*, er skrifuð á þennan hátt. Þótt það sé ekki oft að þessi stíll sé notaður á vefsíðum pólsku vinnumálastofnunarinnar, ákvað ég að nota persónulegt form af því að það hljómar eðlilegra. Mig langaði að gera þýðinguna mína eins líka frumtextanum eins og hægt er.

Samkvæmt Nord þarf þýðandi að greina þá þætti sem þarf að laga að nýjum aðstæðum, það er aðstæðum í viðtökusamhengi. Þótt atvinnleysiskerfi í Póllandi og á Íslandi séu ekki eins er grundvöllurinn sá sami. Ég þurfti ekki að útskýra hugtök eins og vinnumálastofnun, ríkisskattstjóri eða atvinnuleysisbætur vegna þess þau hugtök eru einnig þekkt meðal pólskra lesenda. Þessi orð eiga sín jafngildi í pólsku máli og ég notaði þau. Samt voru þarna nokkur hugtök sem eru alveg ný fyrir Pólverjum eins og tekjutenging og atvinnleysistrygging sem í orðréttri þýðingu mundu hljóma óskiljanlega og þessi orð þurfti ég að umorða. Ég vildi ekki búa til nýyrði fyrir þau hugtök því þau mundu bara flækja textann. Mikilvægast fyrir mig var að efnið kæmist til skila á eðlilegu og skiljanlegu máli og að þýðingin væri efnislega nákvæm.

3. Þýðingarferlið

Bæði á Íslandi og í Póllandi eru upplýsandi textar skrifaðir samkvæmt sömu málvenjum, reglum, formum og stíl. Þetta er ekki hversdags tungumál, heldur lögfræðimál. Þetta lögfræðimál reyndi ég að varðveita í þýðingu minni án þess að flækja það of mikið. Ég gat ekki gert það öðruvísi en að undirbúa mig.

Til að byrja með fór ég á valdar heimasíður vinnumálastofnunar í Póllandi, sem eru:

<http://www.pup-poznan.pl>, <http://www.pup-wroclaw.pl>, <http://www.pup.opole.pl>, og skoðaði þær nákvæmlega.

Það þarf að gera þá athugasemd að í Póllandi er ekki ein heimasíða vinnumálastofnunar fyrir allt landið heldur á hver hreppur, sem eru 314, sína eigin heimasíðu. Birtar upplýsingar eru þær sömu en það fer eftir síðu hvort þeim er lýst meira eða minna á aðgengilegan hátt.

Ég eyddi miklum tíma í lestur á upplýsingum fyrir umsækjendur atvinnuleysisbóta og pólskum lögum og reglum sem varða þennan málaflokk Vegna þess að ég nota ekki þetta sérstaka mál í mínu hversdagslega lífi, þurfti ég fyrst að tileinka mér það á pólsku. Í þessum lestri tók ég eftir að textar af pólskum vefsíðum og frumtextinn eru mjög líkir. Með nokkrum undantekningum eru upplýsingar að mestu leyti þær sömu. Í sumum tilvikum eru hugtökin í báðum málum nákvæmlega eins en orðstofnar hugtakanna samsvara ekki hvor öðrum.

Það var ekki alltaf hægt að finna skilgreiningar íðorða og í þessum tilvikum leitaði ég hjálpar hjá fagmönnum: lögmanni, bókhaldara og þýðanda sem útskýrðu fyrir mér merkingu þeirra.

Það tók mig lengri tíma að lesa og að skilja frumtextann. Íslensk-pólsk skólaorðabók eftir Stanisław Bartoszek, sem er eina íslensk-pólska, pólsk-íslenska orðabókin, inniheldur aðeins tíu þúsund orð. Þess vegna notaði ég einnig íslensk-enska orðabók sem er talsvert stærri. Sú orðabók er á netinu og heitir Snara (Snara 2011)

Það kom líka fyrir að ég þekkti merkingu allra orðanna í einni setningu en skildi samt ekki merkingu setningarinnar. Í þau skipti það ég um og fékk hjálp hjá starfsmönnum Vinnumálastofnunar sem útskýrðu fyrir mér hugtök eins og til dæmis: *biðtími*, *viðmiðunarfjárhæð* og *tekjutenging*.

Þegar ég byrjaði að þýða var ég með ákveðinn markhóp í huga. Í þessu tilfalli er

Þessi hópur Pólverjar sem búsettir eru á Íslandi. Árið 2006 voru tíu þúsund Pólverjar á vinnumarkaði og voru aðeins þrettán þeirra á skrá Vinnumálastofnunar. Í lok júlí á þessu ári voru þeir 1.094 eða 61 prósent þeirra útlendinga sem eru atvinnulausir (Svavar Hávarðsson 2011). Þeir hafa búið hér í styttri eða lengri tíma og kannast all vel við íslenska samfélagið, venjur og skipulag ríkis. Ég þurfti ekki að útskýra hugtök eins og *vinnumálastofnun* eða *ríkisskattstjóri* vegna þess þau hugtök eru þekkt meðal pólskra lesenda. Samt eru íslenskt og pólskt atvinnuleysiskerfi ekki eins og hugtök eins og *tekjutenging*, *biðtími*, og *geymdur bótaréttur* eru alveg ný fyrir Pólverjum. Hafði ég í huga að þýðingin mín verður líklega einasta heimildin um íslensk atvinnuleysiskerfið á pólsku og hef ég reynt að lýsa þessum hugtökum á aðgengilegan hátt.

4. Vandamál í þýðingu

Við vinnslu þýðingar komu upp ýmis vandamál sem ég flokkaði á eftirfarandi hátt:

4.1. Vandamál sem tengjast mismun á milli íslensks og pólsks atvinnuleysisbótakerfis

Bæði á Íslandi og í Póllandi fer Vinnumálastofnu meðal annars með yfirstjórn vinnumiðlunar í landinn og daglega afgreiðslu Atvinnuleysistryggingasjóðs sem í Póllandi heitir Vinnusjóður. Í báðum löndum vinna vinnumálastofnanir samkvæmt tilteknum lögum. Á Íslandi eru þetta *Lög um atvinnuleysistryggingar nr. 54/2006* og í Póllandi *Lög um atvinnueflingu og vinnumarkaðsstofnun*. Markmið þessara laga er að tryggja launþegum, og á Íslandi einnig sjálfstætt starfandi einstaklingum, tímabundna fjárhagsaðstoð meðan þeir eru að leita sér að nýju starfi eftir að hafa misst fyrra starf sitt. Í báðum löndum ber launagreiðendum að inna af hendi atvinnuþryggingagjald (sem í Póllandi heitir gjald í Vinnusjóð) og er það hlutfall af heildarlaunum launþega. Úr þessum sjóðum eru greiddar atvinnuleysisbætur.

Fyrstu erfiðleikarnir komu upp með hugtakið *tekjutenging*. Vegna þess að tekjutenging atvinnuleysisbóta er ekki til í pólskum lögum vantar líka orð yfir hana. Orðrétt þýðing þessa samsetta orðs hljómar svo: *łączenie dochodów*. Þetta orðasamband kemur fram mjög oft í pólsku tungumáli og er vel þekkt. Samt þegar við bætum við orðið *atvinnuleysisbótum* og þýðum *łączenie dochodów zasilku* [tekjutenging atvinnuleysisbóta] fáum við óskýrt orðasamband sem alls ekki speglar merkingu íslenska orðasambandsins. Vegna þess að tekjutenging atvinnuleysisbóta er nýtt hugtak fyrir pólskumælandi fólk ákvað ég að umorða íslenska orðasambandið: *zasiliek naliczany od poborów* [bætur reiknað út frá tekjum]. Þótt þetta sé ekki orðrétt þýðing þá merkir hún það sama.

Næsta hugtak sem er ekki til í pólsku atvinnuleysiskerfi er *biðtími*. Þetta orð kom upp á vefsíðunni í kaflanum: Biðtími og viðurlög. Eins og í fyrra tilvikinu er orðrétt þýðing þess orðs *czas oczekiwania* ruglandi fyrir lesenda. Hann gætir hugsað sér að *biðtími* sé sá tími sem hann þarf að bíða eftir greiðslu atvinnuleysisbóta eftir að hann er búinn að skrá sig í kerfið. Í rauni er biðtími einskonar viðurlög, tíminn sem umsækjandi verður að bíða eftir greiðslu ef hann uppfyllir ekki skilyrði laga nr. 54/2006 um atvinnuleysistryggingar við skráningu eða á meðan hann fær greiddar atvinnuleysisbætur. Í þessu tilviki fellur greiðsla atvinnuleysisbóta niður í ákveðinn

tíma. Til að forðast því misskilning þýddi ég þetta orð sem *opóźnienie wypłaty* [seinkun greiðslna] eða *wstrzymanie wypłaty na (określony) okres* [stöðvun greiðslu á (ákveðnu) tímabili] og bætti við orðinu *atvinnuleysisbætur*. Samt fannst mér nauðsynlegt að taka fram að biðtími er einskonar viðurlög. Þess vegna ákvað ég að bæta við orðinu *annar* sem ákvæðisorði viðurlaga. Mín þýðing hljómar því svo: *Opóźnienie wypłaty zasilku oraz inne kary* [seinkun greiðslu atvinnuleysisbóta og önnur viðurlög].

4.2. Vandamál sem koma í kjölfarið á notkun ólíkra orða en sömu hugtaka

Bæði í íslensku og pólsku atvinnuleysiskerfi eru einnig orðasambönd sem vísa til sömu hugtaka en eru orðuð öðruvísi. Gott dæmi er hugtakið *staðfesting á atvinnuleit*. Samkvæmt Vinnumálastofnun er þetta skilgreint svo: „Við staðfestingu á atvinnuleit er umsækjandi að staðfesta að hann sé enn án atvinnu og í virkri atvinnuleit“ (Vinnumálastofnun 2011). Þetta íslenska hugtak samsvarar pólska hugtakinu *potwierdzenie gotowości do pracy* [staðfesting á að vera tilbúinn til vinnu]. Í báðum tilvikum á umsækjandi einu sinni í mánuði á ákveðnu tímabil að koma til Vinnumálastofnunar eða fara á vefsíðu stofnunar og staðfesta ofangreint. Með það í huga að margir pólskir umsækjendur hafa sótt um atvinnuleysisbætur áður í Póllandi eða hafa lesið upplýsingar um atvinnuleysisbætur á pólskum vefsíðum og þekkja þetta orðasamband í þýðingunni, ákvað ég að nota pólska jafngildið.

Sömu aðferð hef ég notað í þýðingu orðsins *E-303 vottorðið*. Í íslensk-pólskri orðabók þýðir orðið *vottorð* á pólsku *zaświadczenie*. Þrátt fyrir það er *E-303 vottorðið* kallað í pólska kerfinu *formularz E-303* [eyðublað], líklega vegna pólskrar þýðingar enska orðsins *form*. Eins og áður, til að forðast misskilning fannst mér best að nota orð sem pólskir lesendur eru vanir og þekkja best.

Í frumtextanum birtist orðið *atvinnuleysistrygging* mjög oft. Orðrétt þýðing yfir á pólsku væri *ubezpieczenie od bezrobocia* [trygging ef þú verður atvinnulaus]. Það er skiljanlegt fyrir pólskan lesanda en það orðasamband er aldrei notað í samhengi við atvinnuleysisbætur heldur frekar í samhengi við váttryggingafélög sem eru ótengd ríkisstofnunum. Í Póllandi er atvinnuleysistrygging eins og hver önnur trygging sem launþegi getur keypt sér ef hann er lántaki til að tryggja afborgarnir af láni til lánaveitanda ef hann skyldi missa atvinnu. Vegna þessa gat ég ekki notað þetta orð því þá yrði orðrétt þýðing einfaldlega misskilin. Pólskir lesendur vita ekki að atvinnuleysistrygging samsvara atvinnuleysisbótum í íslenska kerfinu. Þess vegna

notaði ég í þýðingunni minni fyrir atvinnuleysistrygging hugtakið *zasilek dla bezrobotnych* [atvinnuleysisbætur]. Þessi þýðing endurspeglar innihald íslenska orðsins og veldur ekki misskilningi.

Sama vandamál kemur með orðinu *tryggingaréttur*. Í frumtextanum kemur þetta orð í samhengi með fyrrnefndu orði *atvinnuleysistryggingu*. Af því að ég hafði þýtt orðið sem *zasilek dla bezrobotnych* [atvinnuleysisbætur] var rökrétt að þýða *tryggingarétt* sem *prawo do zasiłku dla bezrobotnych* [réttur til atvinnuleysisbóta]. Ég hafði aftur í huga að fyrir pólskum lesendum tengist orðið *trygging* fyrst og fremst váttryggingum eins og bifreiðatryggingu eða brunatryggingu. Þess vegna, til að forðast misskilning, þurfti ég að nota orðið *atvinnuleysisbætur*.

Nokkur vandamál komu upp einnig þegar ég þýddi setninguna: *Atvinnuleysisbætur eru 121.142 kr. á mánuði miðað við 75% bótarétt*. Það var ekki erfitt að skilja hvað setningin þýddi heldur færa það yfir á pólsku. Að segja á pólsku *75% bótaréttur* í orðréttri þýðingu hljómar fáránlega. Það er hægt að tala um fullan eða ekki fullan bótarétt en það er ekki hægt að tala um prósentur. Samt er hægt að nota prósentur með orðinn *atvinnuleysisbætur*. Besta lausnin í þessu tilviki er að þýða *Zasilek wynosi 121.142 korony na miesiac przy prawie do 75% zasiłku*. [Atvinnuleysisbætur eru 121.142 kr. á mánuði með rétti til 75% bóta]. Þannig er eðlilegasta að fjalla um hlutfall á pólsku.

4.3. Vandamál sem koma í kjölfarið á þýðingu samsettra orða

Það sem mér fannst erfiðast var að þýða samsett íslensk orð yfir á pólsku. Eins og ég bjóst við fann ég þau ekki í orðabókum, hvorki íslensk-pólsku, né íslensk-ensku. Ég þekkti merkingu þeirra orða en það fannst ekki jafngildi á pólsku. Til dæmis er ekki hægt að segja á pólsku *ávinnslutímabil* í einu orði. Ég þurfti að útskýra merkingu þess með setningum: „þetta er tímabil sem einhver hefur unnið sér inn réttindi“. Af þessari ástæðu varð marktætt talsvert lengri en frumtextinn.

Eins og ég hef skrifað áður eru sum íslensk hugtök eða orðasambönd ekki til í sömu merkingu í pólsku tungumáli og þurfti ég að umorða þau. Ég hafði það í huga að þau hugtök eru alveg ný fyrir pólska lesendur. Þess vegna hef ég reynt að nota orðasambönd sem eru þeim vel þekkt. Hér ætla ég að sýna þýðingafærli nokkurra samsettra orða sem eiga ekki jafngildi í pólsku máli. Sem dæmi má nefna:

íslenskt orð	orðrétt þýðing	mín þýðing
<i>atvinnleysisstrygging</i>	ubezpieczenie od bezrobocia	<i>zasilek dla bezrobonych</i>

<i>tekjutenging</i>	łączenie dochodów	[atvinnuleysibætur] <i>naliczanie od poborów</i> [reiknað út frá tekjum]
<i>tryggingarhlutfall</i>	proporcja ubezpieczenia	<i>wysokość świadczeń/zasilku</i> [fjárhæð bóta]
<i>starfshlutfall</i>	proporcja pracy	<i>wymiar etatu</i> [stærð stöðugildis]
<i>námshlutfall</i>	proporcja nauki	<i>wymiar studiów</i> [stærð náms]
<i>tryggingagjald</i>	opłata ubezpieczenia	<i>składka na ubezpieczenie</i> [gjald fyrir tryggingu]
<i>tryggingaréttur</i>	prawo do ubezpieczenia	<i>prawo do zasilku dla</i> <i>bezrobotnych</i> [réttur til atvinnleysisbóta]
<i>ávinnslutímabil</i>	okres wypracowania	<i>okres wypracowania prawa</i> [tímabil sem einhver hefur unnið sér inn réttindi]
<i>ársmaður</i>	człowiek roku	<i>osoba prowadząca własną</i> <i>działalność gospodarczą,</i> <i>która raz w roku odprowadza</i> <i>składkę na ubezpieczenie od</i> <i>obliczonego wynagrodzenia</i> [sjálfstætt starfaeinstaklingur sem greiðir tryggingagjald vegna reiknaðs endurgjalds einu sinni á ári]
<i>biðtími</i>	okres oczekiwania	<i>opóźnienie wypłaty</i> [seinkun greiðslu]
<i>skráningarferli</i>	proces rejestracji	<i>rejestracja</i> [skráning]

Augljóst er að í flestum tilvikum speglar orðrétt þýðing ekki innihald íslensku orðanna og það er ekki hægt að nota hana. Mér fannst nauðsynlegt að setja hana í það

form sem myndi henta pólskum lesendum hvað best. Forgangur var að gera textann skiljanlegan og ég hikaði ekki við að breyta íslenskum orðum eða lýsa orðasambandi til að ná skýru formi sem hljómaði eðlilega.

Til að finna pólska þýðingu íslenskra samsettra orða leitaði ég að þeim einnig á pólskum vefsíðum. Ég hef lesið allskonar upplýsingar á heimasíðum fjármálaráðherra, vinnuálastofnunar, tryggingastofnunar og fann pólsk jafngildi nokkurra samsettra orða. Ég þurfti að lesa nákvæmlega allar upplýsingar á vefsíðunum til að vera fullviss um að pólsku orðin merktu það sama og þau íslensku. Til dæmis er orðið *skattkort* til bæði í pólska og íslenska skattkerfinu en hefur ekki sömu merkingu. Á Íslandi er *skattkort* „skírteini frá skattayfirvöldum sem launamaður leggur inn hjá launagreiðanda til að fá persónufrádrátt við staðgreiðslu skatta“ (Snara 2011) en í Póllandi er það ein aðferð til að borga skatta fyrir sjálfstætt starfandi einstaklinga. Þótt pólskt skattkort sé ekki það sama og íslenskt, nota Pólverjar sem eru búsettir á Íslandi þetta orð í íslensku merkingunni. Þess vegna ákvað ég að umorða ekki þetta orð eða smíða nýyrði heldur nota það eins og þeir þekkja og skilja það.

Það gerðist líka að ég fann pólska þýðingu íslenskra samsettra orða en var ekki viss um hvort hún væri rétt. Til dæmis hef ég fundið þýðingu orðsins *Fæðingarorlofssjóður* á pólskri vefsíðu EURES (Evrópsk vinnumiðlun). Hún er *Fundusz Urlopów Macierzyńskich/Ojcowskich* [mæðraorlofssjóður/feðraorlofssjóður] Mín orðrétta þýðing mundi hljóma *Fundusz Urlopów Urodzeniowych* en til að velja rétt form bað ég um ráð hjá pólskum þýðanda sem hefur meiri reynslu en ég. Hann samþykkti fyrsta formið sem rétt og ég notaði það í þýðingatekstanum.

4.4. Önnur vandamál

Í þessum undirkafla ætla ég að lýsa nokkrum stíllegum vandamálum sem komu upp í þýðingu. Eftirfarandi setningu er ekki erfitt að þýða orð fyrir orð en pólsk setning myndi hljóma röklaus.

Launafólk og sjálfstætt starfandi einstaklingar á aldrinum 16 - 70 ára sem eru atvinnulausir geta skráð sig hjá þjónustuskrifstofu Vinnuálastofnunar og átt rétt á atvinnuleysisbótum, að því tilskyldu að hafa áunnið sér tryggingarétt og uppfylli ákveðin skilyrði. (Vinnuálastofnun 2011)

Augljóst er að það er ekki hægt að vera launamaður og atvinnulaus á sama tíma og í íslensku setningunni eru rökleg mistök. Til að vera viss um að ég hefði ekki

misskilið setninguna las ég Lög um atvinnuleysistryggingar og þar segir: „Launamönnum og sjálfstætt starfandi einstaklingum er heimilt að sækja um atvinnuleysisbætur til Vinnumálastofnunar þegar þeir verða atvinnulausir“ (Alþingi 2011a). Til að forðast þau mistök í þýðingu minni þurfti ég að skipta orðunum *eru atvinnulausir* fyrir *stracili prace* [(sem) misstu vinnu].

Það gerðist oft að ég þurfti einnig að skipta út orðum eða bæta við í þýðingartextann. Til dæmis myndi orðrétt þýðing af *Skilyrði vegna umsóknar um atvinnuleysisbætur* ekki skiljast í pólskri setningu og væri í raun stílfraðilega ótæk. Ég þurfti skipta út orðum *vegna umsóknar* og segja þess í stað *przyznania zasiłku* [veiting atvinnuleysisbóta]. Mín þýðing hljómar því svo: *Warunki przyznania zasiłku dla bezrobotnych* [Skilyrði veitingar atvinnuleysisbóta]. Öll skilyrði í íslenska textanum eru sett í nafnháttarmynd, til dæmis: *Að vera atvinnulaus*, sem á pólsku myndi hljóma fáránlega. Þess vegna bætti ég við orðinu *należy* [það þarf] sem er oft notað í pólsku máli í samhengi í lýsingum laga og reglna. Mín þýðing hljómar svo: *należy być osobą bezrobotną* [það þarf að vera atvinnulaus].

Annað stílfraðileg vandarmál var lengd setninga. Mjög langar setningar sem þýddar eru beint á pólsku geta verið mjög ruglandi. Til dæmis:

Launamaður sem missir starf sitt að hluta telst hlutfallslega tryggður samkvæmt lögum þessum og nemur tryggingarhlutfallið mismun réttar hans hefði hann misst starf sitt að öllu leyti og þess starfshlutfalls sem hann gegnir áfram, frá þeim tíma er hann missti starf sitt að hluta. (Vinnumálastofnun 2011)

Að þýða slíka setningu orð fyrir orð hlýtur aðeins að geta af sér óskiljanlega þýðingu. Fyrst og fremst reyndi ég að forðast endurtekningar orðanna *missir/misst/missti starf sitt* í upprunalegri setningu. Þess vegna skipti ég henni í tvær setningar.

Zgodnie z ustawą, zatrudnionemu, który utracił część etatu przysługuje prawo do niepełnego zasiłku dla bezrobotnych. Wysokość zasiłku odpowiada różnicy wysokości zasiłku przysługującego mu w przypadku gdyby utracił on pracę całkowicie oraz wysokości zasiłku przysługującego mu za pracę na etacie, na którym pracuje po jego zmniejszeniu.

[Samkvæmt lögum þessum launamaður sem missir starf sitt að hluta telst hlutfallslega tryggður. Tryggingarhlutfallið nemur mismun réttar hans hefði hann misst starf sitt að öllu leyti og þess starfshlutfalls sem hann gegnir áfram, frá þeim tíma er hann missti starf sitt að hluta.]

Þess vegna verður pólska þýðingin lengri. Langar setningar birtast þó mjög oft í pólskum upplýsingatextum og eru alveg eðlilegar.

5. Lokaorð

Í þessari ritgerð hefur verið fjallað um þýðingu á hluta af heimasíðu Vinnumálastofnunar. Ennfremur var sagt frá kenningum þýðingafræðinganna Katharinu Reiss um textategundir og Christiane Nord um þýðingaraðgerðir. Þessar kenningar voru grundvöllur þýðingarferlisins.

Áður en byrjað var að þýða á pólsku voru heimasíður pólskra vinnumálastofnana skoðaðar til að sjá hvernig upplýsingar eru birtar og hvernig um þær er skrifað. Markmiðið var að þýða frumtextann eins og hann væri skrifaður á pólsku. Hafði ég í huga að markhópur er Pólverjar sem eru búsettir á Íslandi og hafa oft ekki hugmynd um hvernig íslenskt atvinnuleysisbótakerfi virkar. Hef ég reynt að lýsa öllum nýjum hugtökum á aðgengilegan hátt.

Þýðingin var unnin í samræmi við kenningar þýðingafræðinganna Reiss og Nord, sem kynntar voru í öðrum kafla. Fyrst var frumtextinn greindur. Hann er samsafn almennra upplýsinga og laga um atvinnuleysistryggingar. Þetta er upplýsandi texti og markmiði hans er að miðla efni. Megináhersla er lögð á innihaldið. Svo var þess gætt að þýða eins nákvæmlega og hægt var. Á hinn bóginn var alltaf hugsað til lesanda til að aðlaga innihaldið og formið fyrir markmenninguna. Sérstaklega var þess gætt að flutningur textans hljómaði vel á pólsku.

Í þessari vinnu komu upp mörg vandamál sem kynnt voru í fjórða kafla. Þau voru tengd við mismun á milli íslensks og pólsks atvinnuleysisbótakerfis, notkun ólíkra orða en sömu hugtaka og notkun á samsettum orðum. Þýðingarferli allra nýju hugtakanna og samsettu orðanna var lýst og það útskýrt. Auk þess komu í frumtextanum fram nokkur stílfræðileg vandamál. Þessum vandamálum var einnig lýst.

Áætlað er að birta þýðinguna á heimasíðu Vinnumálastofnunar. Vonandi verður hún gagnleg heimild um atvinnuleysistryggingar fyrir allra Pólverja sem eru eða ætla að njóta þjónustu Vinnumálastofnunar.

HEIMILDASKRÁ

Prentaðar heimildir

Bartoszek, Stanisław. 2006. Íslensk-pólsk pólsk-íslensk skólaorðabók. sjb, Reykjavík.

Heimir Pálsson og Höskuldur Þráinsson. 1988. Um þýðingar. Iðunn, Reykjavík.

Nord, Christiane. 1988. Textanalyse und Übersetzen: Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse. Groos Verlag, Heidelberg.

Reiss, Katharina. 2000. Type, Kind and Individuality of Text, Decision Making in Translation. The Translation Studies Reader, bls.160-171. Ritstj. Lawrence Venuti. Routledge, London og New York.

Svavar Hávarðsson. 2011. Öfgar uppsveiflu og kreppu. Fréttablaðið, 28. mars.

Heimildir af netinu

Islandzki.pl. 2011. Íslensk-pólsk, pólsk-íslensk orðabók. Sótt 10. maí 2011 af <http://islandzki.pl/slownik/>.

Orðabok.is. 2011. Íslensk-ensk orðabók. Sótt 10. maí 2011 af <http://www.ordabok.is>.

Alþingi. 2006a. Lög um atvinnuleysistryggingar 2006 nr. 54. Sótt 10. maí 2011 af <http://www.althingi.is/lagas/nuna/2006054.html>

Alþingi. 2006b. Lög um vinnumarkaðsaðgerðir 2006 nr.55. Sótt 10. maí 2011 af <http://www.althingi.is/lagas/138b/2006055.html>.

PUP-Poznan. 2011. Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu (Vinnumálastofnun í Poznan). Sótt 10. maí 2011 af <http://www.pup-poznan.pl>.

PUP-Wrocław. 2011. Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu (Vinnumálastofnun í Wrocław). Sótt 10. maí 2011 af <http://pup.wroclaw.pl>.

PUP-Opole. 2011. Powiatowy Urząd Pracy w Opolu (Vinnumálastofnun í Opole). Sótt 10. maí 2011 af <http://www.pup.opole.pl>.

Snara. 2011. Íslenskt orðasafn. Sótt 10. maí 2011 af <http://snars.is>.

Internetowy System Aktów Prawnych (Pólskt lagasafn). 2011. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Lög um atvinnueflingu og vinnumarkaðsstofnun). Sótt 10. maí 2011 af <http://isap.sejm.gov.pl>.

Vinnumálastofnun 2011. Atvinnuleysisbætur. Sótt 10. maí 2011 af <http://vinnumalastofnun.is/atvinnuleysisbætur>.

Annar hluti

Þýðing á hluta af heimasíðu Vinnumálastofnunar

ZASIŁEK DLA BEZROBOTNYCH

Zatrudnieni i osoby prowadzące własną działalność gospodarczą w wieku od 16 do 70 roku życia, którzy stali się bezrobotni, mogą zarejestrować się w biurze Urzędu Pracy oraz otrzymać zasiłek dla bezrobotnych, pod warunkiem, że wypracowali sobie prawo do zasiłku oraz spełniają określone warunki.

Warunki przyznania zasiłku dla bezrobotnych:

- ⤴ należy być osobą bezrobotną,
- ⤴ należy być zameldowanym oraz przebywać w kraju,
- ⤴ należy aktywnie poszukiwać pracy,
- ⤴ należy być zdolnym do pracy,
- ⤴ należy być gotowym do podjęcia pracy,
- ⤴ w ciągu ostatnich 12 miesięcy należy przepracować przynajmniej 3 miesiące na etacie nie mniejszym niż 25%,
- ⤴ dalsze informacje: Prawo do zasiłku.

Warunki otrzymywania zasiłku dla bezrobotnych:

- ⤴ należy aktywnie poszukiwać pracy oraz być gotowym do podjęcia pracy,
- ⤴ każdego miesiąca należy powiadomić UP o tym, czy poszukiwanie pracy przyniosło rezultaty- potwierdzenie gotowości do podjęcia pracy,
- ⤴ należy powiadomić UP o tym, że bezrobotny podjął stałą lub dorywczą pracę- kontakt z urzędem,
- ⤴ należy powiadomić UP o dochodach z tytułu dorywczej pracy- *patrz formularz po prawej*,
- ⤴ należy powiadomić UP o wyjeździe za granicę lub urlopie w kraju- kontakt z urzędem,
- ⤴ należy powiadomić UP o chorobie uniemożliwiającej aktywne poszukiwanie pracy- kontakt z urzędem,
- ⤴ dalsze informacje: Prawa i obowiązki.

PODANIE ORAZ REJESTRACJA

Kiedy należy ubiegać się o pracę oraz zasiłek dla bezrobotnych?

Osoba wnioskująca o zasiłek dla bezrobotnych rejestruje się pierwszego dnia, w którym faktycznie stała się w pełni lub częściowo osobą bezrobotną oraz rozpoczęła poszukiwanie pracy. Osobie tej wypłacany jest zasiłek począwszy od dnia, w którym się zarejestrowała.

Gdzie należy ubiegać się o zasiłek dla bezrobotnych?

Składanie wniosków o pracę oraz zasiłek dla bezrobotnych odbywa się drogą elektroniczną na stronie Urzędu Pracy. Wniosek należy potwierdzić własnoręcznym podpisem w przynależnym biurze Urzędu Pracy w przeciągu 2 tygodni od dnia wysłania wniosku.

Jak należy ubiegać się o zasiłek dla bezrobotnych?

Pierwsza rejestracja

Na stronie internetowej Urzędu Pracy należy wybrać zakładkę Pierwsza Rejestracja oraz wpisać użytkownika. Kiedy użytkownik zostanie określony, na podany przez niego adres e-mail zostanie wysłany list potwierdzający rejestrację. Aby aktywować użytkownika należy kliknąć na link podany w liście. Następnie należy wypełnić wniosek postępując zgodnie ze wskazówkami.

Rejestracja powtórna

Należy otworzyć zakładkę „Moje strony” i wpisać nazwę użytkownika i hasło. Następnie należy postępować zgodnie ze wskazówkami podanymi we wniosku.

Potwierdzenie wniosku

Wniosek złożony drogą elektroniczną należy potwierdzić w biurze Urzędu Pracy w przeciągu 2 tygodni. Wniosek staje się ważny w dniu jego rejestracji.

Jeżeli wniosek nie zostanie potwierdzony w przeciągu 2 tygodni, to będzie on uznany za nieważny i zniszczony. Jeżeli wnioskujący potwierdzi wniosek po upływie rzeczonych 2 tygodni, to stanie się on ważny w dniu podpisania go w urzędzie.

Załączniki

We wniosku podane są informacje o załącznikach, które należy dołączyć ubiegając się o zasiłek dla bezrobotnych. Informacje te zostały również zebrane przy zakończeniu rejestracji. Jeżeli załączniki nie zostaną dołączone w chwili potwierdzenia wniosku, może to utrudnić jego obsługę. Bliższe informacje: [tutaj](#)

Realizacja wniosków

Po potwierdzeniu wniosku własnoręcznym podpisem w przynależnym biurze Urzędu Pracy, zostaje on przekazany do Działu Finansowego, do obsługi. Wnioski i załączniki są obsługiwane w kolejności składania ich do Działu Finansowego.

Bliższe informacje: [tutaj](#)

ZAŁĄCZNIKI DO WNIOSKU

Jeżeli wniosek o zasiłek dla bezrobotnych został wysłany drogą elektroniczną, to wnioskujący ma dwa tygodnie na złożenie następujących załączników:

- ✦ świadectwa pracy od poprzednich pracodawców,
- ✦ wyjaśnienie odnośnie zakończenia stosunku pracy/ Wypowiedzenie umowy o pracę, jeżeli nie została ona wypowiedziana z powodu redukcji etatów/ zmian organizacyjnych lub umowy na czas określony, lub innych przyczyn wymagających wyjaśnienia,
- ✦ potwierdzenie zdolności do pracy, jeśli wiąże się to z ograniczoną zdolnością do pracy,
- ✦ zaświadczenie ze szkoły o zakończeniu nauki, w którym podane są informacje o okresie odbywania nauki przez wnioskodawcę,
- ✦ zaświadczenie ze szkoły o wymiarze godzinowym nauki wraz z planem zajęć,
- ✦ zaświadczenie z Funduszu Urlopow Macierzyńskich/Ojcowskich,
- ✦ w przypadku zmniejszenia etatu, kopie ostatnich dwóch odcinków wypłaty,
- ✦ formularz E-301, jeśli wnioskodawca pracował za granicą i istnieje potrzeba oszacowania jego prawa do zasiłku,
- ✦ informacje o liczbie dni zamustrowania (marynarze),
- ✦ karta podatkowa.¹

Osoby prowadzące własną działalność gospodarczą powinny dodatkowo przedłożyć następujące dokumenty:

- ✦ odpis powiadomienia dla rejestru pracodawców Naczelnika Krajowej Izby Skarbowej o wypisie z rejestru pracodawców (RSK5.04),
- ✦ odpis powiadomienia dla rejestru pracodawców Naczelnika Krajowej Izby Skarbowej o zmianach w prowadzeniu działalności gospodarczej (RSK5.02), jeżeli wnioskuje się o zasiłek dla bezrobotnych zgodnie z przepisami przejściowymi VI z powodu zmniejszenia etatu,
- ✦ zaświadczenie wydane przez służby podatkowe o obliczonym wynagrodzeniu,

---

¹ W języku islandzkim karta podatkowa oznacza kartę uprawniającą do ulgi podatkowej dla płatników podatku dochodowego.

- ✦ zaświadczenie wydane przez służby podatkowe o odprowadzeniu składki na ubezpieczenie społeczne oraz podatek dochodowy,
- ✦ kopie zeznań podatkowych z ostatnich 3 lat. Dotyczy tych wnioskujących, którzy odprowadzali podatek raz w roku.

REALIZACJA WNIOSKÓW

Po potwierdzeniu wniosku własnoręcznym podpisem w przynależnym biurze Urzędu Pracy, zostaje on przekazany do Działu Finansowego, do obsługi. Wnioski i załączniki są obsługiwane w kolejności składania ich do Działu Finansowego.

Wnioski oraz załączniki są rozpatrywane a następnie szacuje się wysokość zasiłku. Jeżeli nie są wymagane od wnioskodawcy dodatkowe informacje lub dokumenty to wniosek jest realizowany.

Wypłata zasiłku następuje w pierwszym dniu roboczym miesiąca, po którym wniosek został zatwierdzony.

Wstrzymanie wypłaty

Jeżeli zaistnieje potrzeba podania dodatkowych informacji oraz/lub dokumentów, to realizacja wniosku zostaje wstrzymana. Wnioskodawcę powiadamia się o tym listownie.

Realizacja wniosku może zostać wstrzymana, jeżeli:

- ▲ brakuje dokumentów lub informacji. N.a przykład: zaświadczenia od pracodawcy, zaświadczenia o zdolności do pracy lub zaświadczenia o zakończeniu nauki,
- ▲ wnioskodawca jest proszony o zgłoszenie się w celu złożenia wyjaśnień lub odwołania się od decyzji Urzędu Pracy. Na przykład, w przypadku nałożenia kary lub opóźnienia wypłaty zasiłku.

Jeżeli wymagane dokumenty oraz/lub wyjaśnienia oraz odwołanie nie zostaną złożone w ciągu wyznaczonego czasu, to wniosek zostanie rozpatrzony na podstawie wcześniej złożonych dokumentów.

Informacje o postępie realizacji wniosku można uzyskać na Moich Stronach pod Realizacja wniosku.

Wypłatą zasiłku dla bezrobotnych zajmują się pracownicy Działu Finansowego Urzędu Pracy.

PRAWO DO ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH

- ⤴ **Zatrudniony**
- ⤴ **Osoba prowadzącą własną działalność gospodarczą**
- ⤴ **Uczeń**
- ⤴ **Przybywający zza granicy**

Zatrudniony

Zatrudnieni w wieku od 16 do 70 lat mają prawo do zasiłku dla bezrobotnych pod warunkiem, że wypracowali sobie to prawo i spełniają poniższe warunki:

- ⤴ aktywnie poszukują pracy,
- ⤴ są zameldowani oraz przebywają w kraju,
- ⤴ są gotowi do podjęcia pracy w kraju bez ograniczeń,
- ⤴ byli zatrudnieni przez okres konieczny do wypracowania prawa do zasiłku,
- ⤴ przedstawią zaświadczenie od poprzedniego pracodawcy oraz zaświadczenie ze szkoły,
- ⤴ byli bezrobotni przez okres 3 dni roboczych zanim złożyli wniosek o zasiłek dla bezrobotnych do Urzędu Pracy.

Zatrudnionym jest ten, kto wykonuje pracę za wynagrodzenie przynajmniej na 25% etatu w każdym miesiącu oraz odprowadzana jest za niego składka na ubezpieczenie społeczne zgodnie z ustawą o składkach na ubezpieczenie społeczne.

Zatrudniony ma prawo do pełnego zasiłku dla bezrobotnych, jeżeli przed złożeniem wniosku o zasiłek w Urzędzie Pracy przepracował on na krajowym rynku pracy 12 miesięcy.

Zatrudniony, który pracował na krajowym rynku pracy krócej niż 12 miesięcy i dłużej niż 3 miesiące w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o zasiłek w Urzędzie Pracy, ma prawo do niepełnego zasiłku adekwatnie do czasu zatrudnienia.

Przykładowe wyliczenie wysokości zasiłku:

- ⤴ Zatrudniony, który pracował na pełen etat przez 12 miesięcy wypracował sobie

prawo do 100% zasiłku.

- ▲ Zatrudniony, który pracował na pełen etat przez 6 miesięcy wypracował sobie prawo do 50% zasiłku.
- ▲ Zatrudniony, który pracował na 3/4 etatu przez 8 miesięcy wypracował sobie prawo do 67% zasiłku.
- ▲ Zatrudniony, który pracował na pół etatu przez 10 miesięcy wypracował sobie prawo do 50% zasiłku.

Zasiłek dla osoby bezrobotnej nie będzie nigdy wyższy niż odpowiadająca mu wysokość procentowa etatu, na którym pracowała ona w okresie wypracowywania prawa do zasiłku lub etatu, na którym jest ona gotowa podjąć pracę. Jeżeli zatrudniony w okresie wypracowywania prawa do zasiłku pracował w różnym wymiarze etatu, to rozpatruje się średnią wysokość etatu w tym okresie.

Studia odbywane przez zatrudnionego przynajmniej przez 6 miesięcy, w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o zasiłek dla bezrobotnych, odpowiadają 13 tygodniom zatrudnienia na cały etat, jedynie, gdy zatrudniony faktycznie ukończył studia i pracował przynajmniej przez 3 miesiące na krajowym rynku pracy.

- ▲ Zaświadczenie o odbywaniu i zakończeniu studiów powinno zostać dołączone do wniosku o zasiłek.
- ▲ Zaświadczenie może podnieść wysokość procentową zasiłku tylko jeden raz w każdym okresie zasiłkowym.

Przy obliczaniu wysokości zasiłku dla osoby bezrobotnej zezwala się na uwzględnienie pracy wykonywanej podczas studiów, jednakże, odbywanie studiów nie jest traktowane jako wykonywanie pracy.

Wkład pracy osób pracujących na statkach odnosi się do liczby dni zamustrowania. Miesiącowi pracy odpowiada 21,67 dni zamustrowania.

Zatrudniony powinien mieć ukończone 16 lat w chwili rozpoczęcia wypracowania prawa do zasiłku.

Jeżeli osoba bezrobotna w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o zasiłek prowadziła również własną działalność gospodarczą, to przy podejmowaniu decyzji w sprawie świadczeń z tytułu bezrobocia uwzględnia się wszystkie wykonywane przez niego prace.

Osoby prowadzące własną działalność gospodarczą

Osoba w wieku od 16 do 70 lat prowadząca własną działalność gospodarczą ma prawo do zasiłku dla bezrobotnych pod warunkiem, że wypracowała sobie to prawo i spełnia poniższe warunki:

- ▲ aktywnie poszukuje pracy,
- ▲ jest zameldowana oraz przebywa w kraju,
- ▲ jest gotowa i nie ma ograniczeń do podjęcia pracy w kraju,
- ▲ prowadziła własną działalność gospodarczą przez okres konieczny do wypracowania prawa do zasiłku,
- ▲ zawiesiła działalność gospodarczą (patrz: zmniejszony etat, osoby prowadzące własną działalność gospodarczą),
- ▲ przedstawi zaświadczenie o zawieszeniu działalności gospodarczej, zaświadczenie od pracodawcy oraz zaświadczenie ze szkoły (patrz: zmniejszony etat, osoby prowadzące własną działalność gospodarczą),
- ▲ zgodnie z decyzją organów podatkowych o prowadzeniu działalności gospodarczej przedstawi zaświadczenia o odprowadzaniu składki na ubezpieczenie społeczne oraz o odprowadzaniu podatku dochodowego od obliczonego wynagrodzenia,
- ▲ była bezrobotną przez okres 3 dni roboczych od dnia złożenia podania o zasiłek dla bezrobotnych do Urzędu Pracy.

Osobą prowadzącą własną działalność gospodarczą jest osoba, która prowadzi indywidualną działalność gospodarczą lub przedsiębiorstwo jednoosobowe, a co za tym idzie samodzielnie, każdego miesiąca, lub w inny regularny sposób zgodny z zarządzeniami ministra finansów odprowadza podatek dochodowy od obliczonego

wynagrodzenia oraz składkę na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne.

Właściciel własnej działalności gospodarczej, który jest niezależną osobą prawną lub pełni decydującą rolę ze względu na członkostwo w zarządzie, traktowany jest jako zatrudniony i wypracowuje sobie prawo do zasiłku w ten sam sposób jak osoba prowadząca własną działalność gospodarczą.

Osobie prowadzącej własną działalność gospodarczą przysługuje pełne prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia, jeżeli comiesięcznie przez okres 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o zasiłek dla bezrobotnych odprowadzała podatek dochodowy od obliczonego wynagrodzenia, odpowiadający minimalnej kwocie odniesienia, określonej przez ministra finansów dla danej grupy zawodowej oraz składkę na ubezpieczenie społeczne.

- ▲ Osobie prowadzącej własną działalność gospodarczą, która w każdym miesiącu odprowadzała podatek dochodowy od obliczonego wynagrodzenia, odpowiadający minimalnej kwocie odniesienia, ustalonej przez ministra finansów dla danej grupy zawodowej oraz składkę na ubezpieczenie społeczne przez okres krótszy niż 12 miesięcy i dłuższy niż 3 miesiące w ostatnich 12 miesiącach przed złożeniem wniosku o zasiłek dla bezrobotnych, przysługuje prawo do niepełnego zasiłku, adekwatnie do liczby miesięcy, w których odprowadzała ona podatek dochodowy.
- ▲ To samo dotyczy osoby prowadzącej własną działalność gospodarczą, która comiesięcznie odprowadzała podatek dochodowy od obliczonego wynagrodzenia, niższego niż kwota odniesienia, ustalona przez ministra finansów dla danej grupy zawodowej oraz składkę na ubezpieczenie społeczne w ostatnich 12 miesiącach przed złożeniem wniosku o zasiłek. O wysokości zasiłku decyduje wysokość obliczonego wynagrodzenia od którego została odprowadzona składka oraz wysokość kwoty odniesienia.
- ▲ Osoba prowadząca własną działalność gospodarczą, która w ostatnich 12 miesiącach przed złożeniem wniosku o zasiłek dla bezrobotnych, comiesięcznie odprowadzała podatek dochodowy od obliczonego wynagrodzenia, które było niższe niż 25% kwoty odniesienia, ustalonej przez ministra finansów dla danej

grupy zawodowej nie ma prawa do świadczeń z tytułu bezrobocia.

Aby obliczyć wysokość procentową zasiłku dla osoby prowadzącej własną działalność gospodarczą, która corocznie odprowadzała składkę od obliczonego wynagrodzenia oraz składkę na ubezpieczenie społeczne, należy obliczyć średnie miesięczne dochody w formie obliczonego wynagrodzenia za ostatni rok podatkowy zanim złoży ona wniosek o zasiłek.

Osobie prowadzącej własną działalność gospodarczą przysługuje prawo do pełnego zasiłku, jeżeli w ostatnim roku podatkowym odprowadzała ona podatek od średnich miesięcznych dochodów, odpowiadających minimalnej kwocie odniesienia, ustalonej przez ministra finansów dla danej grupy zawodowej w każdym miesiącu oraz składkę na ubezpieczenie społeczne.

- ⤴ Jeżeli w tym samym czasie odprowadzała ona podatek dochodowy od średnich miesięcznych dochodów, które są niższe niż kwota odniesienia, ustalona przez ministra finansów dla danej grupy zawodowej w każdym miesiącu, to o wysokości zasiłku decyduje wysokość obliczonego wynagrodzenia, od którego została odprowadzona składka oraz wysokość kwoty odniesienia.
- ⤴ Osoba prowadząca własną działalność gospodarczą, która raz w roku odprowadzała składkę od obliczonego wynagrodzenia, które jest średnio niższe niż 25% kwoty odniesienia, ustalonej przez ministra finansów dla danej grupy zawodowej, w każdym miesiącu w ostatnim roku podatkowym, zanim wnioskuje o zasiłek, nie ma prawa do świadczeń z tytułu bezrobocia.

Przykładowe wyliczenie zasiłku:

- ⤴ Osoba prowadząca własną działalność gospodarczą, która przez 12 miesięcy odprowadzała składkę odpowiadającą pełnej kwocie odniesienia dla swojej grupy zawodowej wypracowała sobie prawo do 100% zasiłku.
- ⤴ Osobie prowadzącej własną działalność gospodarczą, która przez 6 miesięcy odprowadzała składkę odpowiadającą pełnej kwocie odniesienia dla swojej grupy zawodowej przysługuje prawo do 50% zasiłku.
- ⤴ Osoba prowadząca własną działalność gospodarczą, która przez 12 miesięcy

odprowadzała składkę odpowiadającą 50% kwoty odniesienia dla swojej grupy wypracowała sobie prawo do 50% zasiłku.

- ▲ Osoba prowadząca własną działalność gospodarczą, która przez 6 miesięcy odprowadzała składkę odpowiadającą 75% kwoty odniesienia dla swojej grupy zawodowej wypracowała sobie prawo do 50% zasiłku.

Zasiłek dla osoby prowadzącej własną działalność gospodarczą nie będzie nigdy wyższy niż odpowiadająca mu wysokość procentowa etatu, na którym jest ona gotowa podjąć pracę.

Studia, które osoba prowadząca własną działalność gospodarczą odbywała przez przynajmniej 6 miesięcy w ostatnich 12 miesiącach przed złożeniem wniosku o zasiłek, odpowiadają 13 tygodniom pracy na pełny etat tylko wtedy, gdy osoba ta ukończyła studia oraz pracowała przynajmniej przez 3 miesiące na krajowym rynku pracy.

- ▲ Do wniosku o zasiłek należy dołączyć zaświadczenie ze szkoły o odbywaniu i ukończeniu studiów przez osobę prowadzącą własną działalność gospodarczą.
- ▲ Zgodnie z artykułem 29 zaświadczenie może zwiększyć wartość procentową zasiłku dla osoby prowadzącej własną działalność gospodarczą tylko raz w każdym okresie zasiłkowym.

Przy obliczaniu wysokości świadczeń z tytułu bezrobocia dla osoby prowadzącej własną działalność gospodarczą zezwala się na uwzględnienie pracy wykonywanej podczas studiów, aczkolwiek, same studia nie są traktowane jako praca.

Osoba prowadząca własną działalność gospodarczą powinna mieć ukończony 16 rok życia w momencie rozpoczęcia wypracowywania prawa do zasiłku.

Student

Zgodnie z ustawą o zasiłkach dla bezrobotnych, studentom przysługuje prawo do zasiłku jedynie w przypadku, gdy odbywane studia, zgodnie z decyzją Urzędu Pracy, zaliczane są do usług rynku pracy.

Osoby wnioskujące o zasiłek mogą odbywać naukę w szkole wyższej jedynie wówczas,

gdy programowi studiów nie przyporządkowano więcej niż 10 punktów ECTS na każdy semestr. W istocie oznacza to, że wymiar studiów jest zbyt mały aby wnioskujący mógł ubiegać się o pożyczkę z Funduszu Pożyczkowego Islandzkich Studentów.

Należy powiadomić Urząd Pracy o podjęciu nauki oraz przedstawić zaświadczenie z danej szkoły o wymiarze nauki.

Urząd Pracy rozpatrzy szczegółowo, czy osoba, która straciła pracę w trakcie odbywania studiów i której według ustawy nie przysługuje pożyczka z Funduszu Pożyczkowego Islandzkich Studentów, ma prawo do zasiłku.

Zgodnie z programem nauczania rozpatrywanej szkoły, osoba wnioskująca o zasiłek, która była wpisana na listę studentów w ostatnim semestrze i nie ukończyła nauki lecz zamierza kontynuować ją w następnym semestrze, nie jest uznawana za aktywnie poszukującą pracy na urlopie naukowym. To samo dotyczy studentów, którzy zmieniają szkołę w przerwach międzysemestralnych lub przechodzą na inny poziom nauczania.

Przybywający zza granicy

Powrót z pracy - historia pracy z innego kraju członkowskiego - E301

Jeżeli zamierzasz poszukiwać pracy w Islandii, to otrzymując formularz E-301, potwierdzający twoje prawo do zasiłku dla bezrobotnych w innym kraju należącym do EOG, zwiększasz swoje prawo do otrzymywania zasiłku dla bezrobotnych w Islandii. Warunkiem jest posiadanie wcześniej statusu osoby zatrudnionej i odprowadzanie składek na ubezpieczenie społeczne.

Aby pracownicy Urzędu Pracy mogli potwierdzić okres zatrudnienia oraz odprowadzania składek w innym kraju należącym do EOG należy przedstawić formularze E-301/N-301. Możesz wnioskować o wydanie formularzy w Urzędzie Pracy. Powinieneś jednak pamiętać, że mogą być one wykorzystane jedynie wtedy, gdy jesteś osobą bezrobotną, która była wcześniej zatrudniona i zamierzasz dalej przebywać w Islandii.

Powrót ze studiów- zasiłek z innego kraju członkowskiego - E303

Jeżeli jesteś studentem przybywającym do Islandii ze studiów za granicą, jesteś osobą bezrobotną i masz prawo do zasiłku w danym kraju należącym do EOG, to zabierając ze sobą formularz E303 uzyskujesz prawo do otrzymywania zasiłku przez okres 3 miesięcy, w trakcie których poszukujesz pracy na Islandii.

Bliższe informacje: Zasiłek z zagranicznych systemów ubezpieczeń

OKRES ZASIŁKOWY

Okres, przez który wypłaca się zasiłek

Bezrobotny ma prawo do wypłaty zasiłku przez okres łączny 3 lat, począwszy od dnia, w którym złożył on podanie o zasiłek w Urzędzie Pracy. Do tego okresu wlicza się karny okres opóźnienia wypłaty zasiłku. Prawo to obowiązuje również wtedy, gdy wypłacany jest niepełny zasiłek.

Jeżeli bezrobotny przyjmujący wcześniej zasiłek podejmie pracę, to czas przez który pracował, nie jest zaliczany do okresu zasiłkowego. Również okres zachowania prawa do zasiłku nie jest zaliczany do okresu 3 lat, przez który zasiłek jest wypłacany.

Jeżeli osoba poszukująca pracy uczestniczy w programie rynku pracy (porównaj ustawa o usługach rynku pracy nr 55/2006), to okres przez jaki uczestniczy ona w programie zaliczany jest do okresu zasiłkowego.

Jeżeli osoba bezrobotna otrzymująca wcześniej zasiłek podejmie pracę na krajowym rynku pracy przez okres krótszy niż 24 miesiące, po czym ponownie złoży wniosek o zasiłek, to okres zasiłkowy jest naliczany od dnia, w którym osoba ta otrzymała zasiłek po raz ostatni.

Przepisy przejściowe X do ustawy nr 54/2006 o zasiłkach dla bezrobotnych

Zgodnie z ustawą, osoba posiadająca prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia, która po raz pierwszy otrzymała zasiłek dnia 1 marca 2008 roku lub później, ma prawo do przyjmowania zasiłku przez dodatkowe 12 miesięcy, od dnia, w którym zakończył się okres przyjmowania zasiłku. Warunkiem jest spełnienie wymogów zawartych w ustawie o przepisach przejściowych.

Zgodnie z ustawą, osoba posiadająca prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia, która otrzymywała zasiłek przez łączny okres 4 lat, zgodnie z ustawą o przepisach przejściowych, może w ciągu 24 miesięcy na nowo wypracować sobie prawo do zasiłku w ramach systemu świadczeń z tytułu bezrobocia. Warunkiem jest przepracowanie na

rynku pracy przynajmniej 6 miesięcy po zakończeniu poprzedniego okresu zasiłkowego oraz utrata pracy z uzasadnionych przyczyn.

Nowy okres zasiłkowy po zakończeniu wcześniejszego

Osoba bezrobotna, która otrzymywała zasiłek przez łączny okres 3 lat, w ciągu kolejnych 24 miesięcy, może na nowo wypracować sobie to prawo w ramach systemu ubezpieczeń od utraty pracy. Warunkiem jest przepracowanie przynajmniej 6 miesięcy na rynku pracy po zakończeniu wcześniejszego okresu zasiłkowego oraz utrata pracy z uzasadnionych przyczyn. Osobie bezrobotnej przysługuje prawo do rozpoczęcia nowego, trzyletniego okresu zasiłkowego jeżeli spełnia ona inne warunki do pobierania zasiłku.

Nowy okres zasiłkowy rozpoczyna się przed zakończeniem wcześniejszego

Nowy okres pobierania zasiłku rozpoczyna się wtedy, gdy wnioskujący powtórnie złoży wniosek o zasiłek do Urzędu Pracy, po tym, jak przepracował on na krajowym rynku pracy przynajmniej 24 miesiące od dnia, w którym otrzymał on ostatni zasiłek oraz spełnia pozostałe warunki do jego otrzymywania.

BEZ PRAWA DO ZASIŁKU

Prawo do zasiłku nie przysługuje osobom, które:

- ♣ po zwolnieniu z pracy otrzymują pobory z racji niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego (niewykorzystany urlop powinien zostać zrealizowany wcześniej). Urlop z wcześniejszych okresów urlopowych należy wykorzystać przed wypłatą zasiłku. Jeżeli urlop nie zostanie wykorzystany, to data przyjęcia wniosku o zasiłek zostanie przesunięta.
- ♣ otrzymują odprawy w związku z zakończeniem pracy. Osoby te mogą ubiegać się o zasiłek po wypłacie ostatniej pensji.
- ♣ studiuje, a odbywane studia nie zaliczają się do usług rynku pracy.
- ♣ są studentami w okresie przerwy międzysemestralnej.
- ♣ otrzymują zasiłek chorobowy lub powypadkowy z powodu pełnej niezdolności do pracy.
- ♣ otrzymują zasiłek rehabilitacyjny.
- ♣ otrzymują zasiłek macierzyński.
- ♣ otrzymują zasiłek w związku z przewlekłą chorobą lub poważnym upośledzeniem dziecka.
- ♣ zaprzestają pracy podczas strajku.
- ♣ są pozbawione wolności z wyroku sądu lub pozbawione praw publicznych.
- ♣ są zleceniobiorcami. Osoby te muszą wyrejestrować się na czas wykonywania pracy.

ZACHOWANIE PRAWA DO ZASIŁKU

Osoba, która ma prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia lecz nie jest aktywna na rynku pracy może zachować to prawo przez okres 24 miesięcy od dnia, w którym faktycznie przestała ona pracować.

Okres, w którym osoba posiadająca prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia pracuje na krajowym rynku pracy, zalicza się do okresu wypracowywania prawa do zasiłku.

- ⤴ W przypadku zachowania prawa do zasiłku, przy obliczaniu okresu wypracowywania prawa do zasiłku bierze się pod uwagę ostatnie 12 miesięcy, które osoba bezrobotna przepracowała na krajowym rynku pracy w okresie ostatnich 36 miesięcy przed przyjęciem wniosku o zasiłek.
- ⤴ Jeżeli osoba posiadająca prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia nie złoży wniosku o zasiłek w ciągu 24 miesięcy od dnia, w którym faktycznie przestała być aktywna na rynku pracy, to traci ona prawo do zasiłku dla bezrobotnych.
- ⤴ Prawo to nie dotyczy osób, które w tym samym czasie otrzymują zasiłek w innym kraju.

Odbywanie kary

Osoba, która ma prawo do zasiłku dla bezrobotnych i nie jest aktywna na rynku pracy w związku z odbywaniem kary nałożonej przez sąd, może zachować wypracowane prawo do zasiłku do czasu zakończenia odbywania kary.

- ⤴ W przypadku zachowania prawa do zasiłku, przy obliczaniu okresu wypracowywania prawa do zasiłku bierze się pod uwagę ostatnie 12 miesięcy od dnia, w którym dana osoba faktycznie przestała pracować oraz dzień rozpoczęcia odbywania kary.
- ⤴ Jeżeli osoba posiadająca prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia nie złoży wniosku o zasiłek w ciągu 6 miesięcy od dnia, w którym zakończyła ona odbywanie kary, to traci ona prawo do zasiłku dla bezrobotnych.
- ⤴ Do wniosku o zasiłek należy dołączyć zaświadczenie wydane przez zakład karny, w którym podany jest okres odbywania kary.

- ⤴ Prawo to nie dotyczy osób, które w tym samym czasie otrzymują zasiłek w innym kraju.

Urlop macierzyński

Osoba posiadająca prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia, przebywająca na urlopie macierzyńskim, zgodnie z ustawą o urlopie macierzyńskim i ojcowskim może zachować wypracowane prawo do zasiłku przez 24 miesiące od dnia rozpoczęcia urlopu macierzyńskiego/ojcowskiego.

- ⤴ Okres, przez który osoba posiadająca prawo do świadczeń pracuje na krajowym rynku pracy zalicza się do okresu wypracowania prawa do zasiłku.
- ⤴ W przypadku zachowania prawa do zasiłku, przy obliczaniu okresu wypracowywania prawa do zasiłku, bierze się pod uwagę ostatnie 12 miesięcy, które osoba przepracowała na krajowym rynku pracy w okresie ostatnich 36 miesięcy przed przyjęciem wniosku o zasiłek. Osoba ta musi spełniać również warunki ustawy nr 54/2006 o zasiłkach dla bezrobotnych.
- ⤴ Jeżeli osoba posiadająca prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia nie złoży wniosku o zasiłek w ciągu 24 miesięcy od dnia, w którym faktycznie przestała być aktywna na rynku pracy, to traci ona prawo do zasiłku dla bezrobotnych.
- ⤴ Prawo to nie dotyczy osób, które w tym samym czasie otrzymują zasiłek w innym kraju.

Zmniejszony etat

Zatrudnionemu, który utracił część etatu przysługuje prawo do niepełnego zasiłku dla bezrobotnych. Wysokość zasiłku odpowiada różnicy wysokości zasiłku przysługującego mu w przypadku gdyby utracił on pracę całkowicie oraz wysokości zasiłku przysługującego mu za etat, na którym pracuje po jego zmniejszeniu.

To samo prawo obowiązuje w przypadku, gdy zatrudniony straci pracę i uzyska zatrudnienie u innego pracodawcy na mniejszym etacie.

Prawo to nie obowiązuje w przypadku, gdy zatrudniony sam zdecyduje zmniejszyć swój etat.

Studia

Osoba posiadająca prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia, która nie jest aktywna na rynku pracy ponieważ odbywa studia, może zachować wypracowane prawo do świadczeń przez okres 72 miesięcy od dnia, w którym faktycznie przestała ona pracować, jeżeli faktycznie ukończyła ona studia.

- ⤴ Okres, przez który wnioskujący pracuje na krajowym rynku pracy w okresie odbywania studiów zalicza się do okresu wypracowania prawa do zasiłku.
- ⤴ W przypadku zachowania prawa do zasiłku, przy obliczaniu okresu wypracowywania prawa do zasiłku, bierze się po uwagę ostatnie 12 miesięcy, które osoba przepracowała na krajowym rynku pracy w okresie ostatnich 84 miesięcy przed przyjęciem wniosku o zasiłek. Osoba ta musi również spełniać warunki ustawy nr 54/2006 o zasiłkach dla bezrobotnych.
- ⤴ Jeżeli osoba posiadająca prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia nie złoży wniosku o zasiłek w ciągu 72 miesięcy od dnia, w którym przestała ona pracować lub nie ukończyła studiów, to traci ona prawo do zasiłku dla bezrobotnych.
- ⤴ Początek studiów powinien nastąpić po pierwszym lipca 2006 roku, kiedy ustawa nr 54/2006 o zasiłkach dla bezrobotnych zaczęła obowiązywać.
- ⤴ Prawo to nie dotyczy osób, które w tym samym czasie otrzymują zasiłek w innym kraju.

Brak zdolności do pracy z powodu wypadku lub choroby

Osoba posiadająca prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia, która nie jest aktywna na rynku pracy ponieważ jest niezdolna do pracy w wyniku wypadku lub choroby, może zachować wypracowane prawo do świadczeń przez czas, w którym jest ona niezdolna do pracy.

- ⤴ W przypadku zachowania prawa do zasiłku, przy obliczaniu okresu wypracowywania prawa do zasiłku bierze się po uwagę ostatnie 12 miesięcy od dnia, w którym dana osoba faktycznie przestała pracować i stała się niezdolna do pracy.
- ⤴ Jeżeli osoba posiadająca prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia nie złoży wniosku o zasiłek w ciągu 6 miesięcy od dnia, w którym odzyskała zdolność do

pracy, to traci ona prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie od lekarza specjalisty z informacjami o tym, kiedy osoba utraciła zdolność do pracy i kiedy odzyskała ją na nowo.

- ♣ Prawo to nie dotyczy osób, które w tym samym czasie otrzymują zasiłek w innym kraju.

Czasowe zaprzestanie aktywnego poszukiwania pracy

Osoba otrzymująca zasiłek przez okres krótszy niż 24 miesiące, która zamierza na czas określony zawiesić aktywne poszukiwanie pracy, może zachować wypracowane prawo do zasiłku na okres 24 miesięcy od dnia, w którym złożyła ona wniosek o zasiłek. Osoba ta nie może wcześniej korzystać z prawa do zachowania zasiłku.

Osoba, która zaprzestanie aktywnego poszukiwania pracy, aby rozpocząć studia może zachować wypracowane prawo do zasiłku na okres 36 miesięcy, od dnia, w którym faktycznie zaprzestała aktywnego poszukiwania pracy, tylko wtedy, gdy faktycznie ukończy studia. Zgodnie z ustawą nr 54/2006 o zasiłkach dla bezrobotnych, przy ponownym wnioskowaniu o zasiłek uwzględnia się prawo do zasiłku danej osoby, które przysługiwało jej przed rozpoczęciem nauki.

Prawo to nie dotyczy osób, które w tym samym czasie otrzymują zasiłek w innym kraju.

ZMNIEJSZONY ETAT – ZATRUDNIONY

Zasiłek dla pracujących na zmniejszonym etacie lub niepełnym etacie

Zgodnie z ustawą, zatrudnionemu, który utracił część etatu przysługuje prawo do niepełnego zasiłku dla bezrobotnych. Wysokość zasiłku odpowiada różnicy wysokości zasiłku przysługującego mu w przypadku gdyby utracił on pracę całkowicie oraz wysokości zasiłku przysługującego mu za pracę na etacie, na którym pracuje po jego zmniejszeniu.

To samo prawo obowiązuje w przypadku, gdy zatrudniony straci pracę i uzyska zatrudnienie u innego pracodawcy na niepełnym etacie.

Prawo to nie obowiązuje w przypadku, gdy zatrudniony sam zdecyduje zmniejszyć swój etat.

- ⤴ Osoba zatrudniona w wymiarze etatu od 1% do 49% lub od 71% do 99% ma prawo do zasiłku za utraconą część etatu, jeżeli spełnia ona warunki ustawy nr 54/2006 o zasiłkach dla bezrobotnych.
- ⤴ Zasiłek jest obniżony o procent etatu osoby wnioskującej oraz o pobory wykraczające poza dopuszczalny próg dochodowy dla osób pobierających zasiłek. Bliższe informacje: Obniżenie zasiłku.

Zasiłek naliczany według poborów

Zgodnie z powyższym osoba wnioskująca o zasiłek ma prawo do zasiłku naliczanego według poborów, jeśli spełnia ona warunki do przyznania go.

- ⤴ Przy obliczaniu wysokości zasiłku naliczanego według poborów za utraconą część etatu bierze się pod uwagę to, czy osoba wnioskująca o zasiłek ma prawo do pełnego lub niepełnego zasiłku.

Na przykład: Osoba bezrobotna ma prawo do pełnego (100%) zasiłku i pracuje na 45% etatu. Zasiłek dla bezrobotnych oraz zasiłek naliczany od poborów zostaną wypłacone zgodnie z prawem do 55% zasiłku.

- ⤴ Zasiłek naliczany według poborów dla osób pracujących na niepełnym etacie wypłacany jest przez 3 miesiące.

Przepisy przejściowe V do ustawy nr 54/2006 o zasiłkach dla bezrobotnych

Zwraca się uwagę, że zgodnie z przepisami przejściowymi V do ustawy nr 54/2005 o zasiłkach dla bezrobotnych obowiązującymi do 30 czerwca 2011 roku, wynagrodzenie wypłacane przez pracodawcę za pracę na zmniejszonym etacie nie wpływa na zmniejszenie wysokości zasiłku.

- ⤴ Przepis ten dotyczy osób, które zawarły umowę ze swoim pracodawcą o czasowej zmianie w stosunku pracy w taki sposób, że pracują na zmniejszonym etacie w wymiarze od 50% do 70% a ich poprzedni etat został zmniejszony przynajmniej o 30%.
- ⤴ Przepis ten dotyczy osób, które wnioskuje o zasiłek wypłacany przy pracy na zmniejszonym etacie po raz pierwszy, po 1 stycznia 2011 roku.
- ⤴ Osoby, które wnioskowały o zasiłek wypłacany przy pracy na zmniejszonym etacie przed 1 stycznia 2011 roku mają prawo do pracy na etacie, który został zatwierdzony wcześniej jeżeli nie jest on większy niż 80%.

Jeżeli zatrudniony musiał zmniejszyć etat na żądanie pracodawcy, to pensja otrzymywana za pracę na etacie w wymiarze od 50% do 70% nie zmniejsza wysokości zasiłku. Przepis ten dotyczy jedynie osób otrzymujących stałą pensję. Inne wynagrodzenie, które wnioskujący otrzymuje od pracodawcy lub innych osób, np. za pracę na nadgodziny oraz/lub premie zmniejszają wysokość zasiłku bez uwzględnienia progu dochodowego.

Ta czasowa zmiana w stosunku pracy obowiązuje przez 3 miesiące.

- ⤴ Osoba wnioskująca musi powiadomić o wielkości swojego etatu oraz spodziewanych dochodach z pracy na zmniejszonym etacie. Do wniosku o zasiłek należy dołączyć kopie dwóch ostatnich odcinków wypłaty.
- ⤴ Jeżeli etat osoby wnioskującej nie został zmniejszony o 50-70%, to wniosek ten

zostanie odrzucony na podstawie nie dotrzymania warunków podanych w przepisach przejściowych V do ustawy nr 54/2006 o zasiłkach dla bezrobotnych. Osoba wnioskująca powinna również przeczytać uważnie porozumienie zawarte z pracodawcą o czasowych zmianach w umowie o pracę.

- ⤴ Jeżeli osobie wnioskującej wypowiedziano pracę na wcześniejszym etacie, zapłacono za okres wypowiedzenia i zatrudniono ją ponownie u tego samego pracodawcy na mniejszym etacie, to może ta osoba wnioskować o zasiłek wypłacany przy pracy na niepełny etat. Bliższe informacje tutaj.

Zasiłek naliczany od poborów przy zmniejszonym etacie

Zasiłek naliczany od poborów dla pracujących na etacie zmniejszonym o 50% do 70% oblicza się określając do jak wysokiego zasiłku naliczanego od poborów osoba wnioskująca miałaby prawo gdyby straciła ona pracę całkowicie. Następnie osoba ta otrzymuje zasiłek odpowiadający wielkości zmniejszonego etatu.

Zasiłek naliczany od poborów wypłacany jest przez 3 miesiące. Zgodnie z wyżej wymienionymi przepisami, okres otrzymywania zasiłku naliczanego od poborów przy pracy na zmniejszonym etacie wydłuża się.

- ⤴ Przy etacie zmniejszonym o 50% prawo do zasiłku naliczanego od poborów przysługuje przez okres 6 miesięcy.
- ⤴ Przy etacie zmniejszonym o 60% prawo do zasiłku naliczanego od poborów przysługuje przez okres 5 miesięcy.
- ⤴ Przy etacie zmniejszonym o 70% prawo do zasiłku naliczanego od poborów przysługuje przez okres 4,29 miesiąca.

Na przykład: zatrudniony, który otrzymywał stałe wynagrodzenie w wysokości 400.000 koron za pracę na pełnym etacie i musiał zmniejszyć swój etat o 50% z powodu redukcji wnioskuje o zasiłek za 50% etatu. Jeżeli utraciłby on pracę całkowicie to miałby prawo do zasiłku wysokości 242.636 koron na miesiąc co odpowiada maksymalnej wartości zasiłku naliczanego od poborów. Ponieważ wnioskuje on o zasiłek za 50% etatu, otrzyma miesięcznie 121.318 koron:

- ⤴ 200.000 koron wynagrodzenie za pracę na etacie zmniejszonym o 50%

- ▲ maksymalny zasiłek naliczany od pobrań za 50% etatu wynosi 121.318 koron
- ▲ razem miesięcznie: 321.318 koron
- ▲ zasiłek za 50% etatu po zakończeniu okresu wypłaty zasiłku naliczanego od pobrań wynosi 74.761 koron
- ▲ W przypadku pobierania zasiłku za 50% etatu, prawo do zasiłku naliczanego od pobrań przysługuje przez okres 6 miesięcy.

Wynagrodzenie od pracodawcy za pracę na zmniejszonym etacie oraz zasiłek nie mogą razem wynosić więcej niż 491.318 koron na miesiąc.

PRAWA I OBOWIĄZKI

Tutaj zostały umieszczone najważniejsze informacje o prawach i obowiązkach, które osoba bezrobotna musi spełniać aby zachować prawo do zasiłku.

- ⤴ **Aktywne poszukiwanie pracy**
- ⤴ **Obowiązek powiadomienia**
- ⤴ **Potwierdzenie gotowości do podjęcia pracy**
- ⤴ **Rozmowy, zebrania i inne wezwania**
- ⤴ **Koszty leczenia**
- ⤴ **Choroba**

Aktywne poszukiwanie pracy

Osoba, która spełnia poniższe warunki uważana jest za aktywnie poszukującą pracy:

- ⤴ jest zdolna do podjęcia prawie każdej pracy,
- ⤴ wykazuje inicjatywę w poszukiwaniu pracy i jest gotowa przyjąć każdą płatną pracę,
- ⤴ wyraża chęć oraz jest zdolna do podjęcia pracy bez szczególnych oczekiwań,
- ⤴ jest gotowa do podjęcia pracy na terenie całego kraju,
- ⤴ jest gotowa do podjęcia pracy bez względu na to, czy jest to praca na pełny bądź niepełny etat lub praca zmianowa,
- ⤴ nie ma prawa do przyjmowania zapłaty lub innego wynagrodzenia wiążącego się z jej aktywnością zawodową na rynku pracy w okresie, w którym uznawana jest jako aktywnie poszukująca pracy. Wyjątkiem są osoby pracujące na zmniejszonym etacie,
- ⤴ wyraża chęć oraz jest zdolna do korzystania z usług rynku pracy w celu podniesienia własnych kwalifikacji,
- ⤴ jest gotowa udzielić Urzędowi Pracy niezbędnych informacji w celu zwiększenia prawdopodobieństwa znalezienia stosownej pracy,
- ⤴ jest gotowa do korzystania z usług rynku pracy.

Należy powiadomić Urząd Pracy o wszelkich zmianach lub innych okolicznościach mogących mieć wpływ na zdolność do pracy (patrz: Obowiązek powiadomienia).

Obowiązek powiadomienia

Osoby poszukujące pracy mają obowiązek niezwłocznie powiadomić Urząd Pracy o wszelkich zmianach, które mogą mieć wpływ na jej status jako osoby bezrobotnej, w okresie, w którym pobiera ona zasiłek. Jeżeli Urząd Pracy nie zostanie powiadomiony o takich zmianach, może to doprowadzić do opóźnienia wypłaty zasiłku lub nałożenia innej kary zgodnej z ustawą. Przykładowe zmiany wymagające zgłoszenia:

- ♣ uczestnictwo w kursie,
- ♣ praca dorywcza,
- ♣ praca na niepełny etat,
- ♣ praca na pełny etat,
- ♣ inne dochody, które wnioskujący otrzymuje równoległe z zasiłkiem,
- ♣ choroba wnioskującego, która uniemożliwia mu aktywne poszukiwanie pracy,
- ♣ zmniejszona zdolność do pracy/ niezdolność do pracy,
- ♣ wyjazd za granicę bez formularza E-303,
- ♣ urlop,
- ♣ zmiana adresu zamieszkania, numeru telefonu lub adresu e-mail.

Nie zezwala się na przebywanie za granicą w okresie przyjmowania zasiłku z wyjątkiem sytuacji, gdy bezrobotny wnioskował o formularz E-303. Jeżeli bezrobotny zamierza udać się na urlop to powinien on powiadomić o tym Urząd Pracy w celu zawieszenia wypłaty zasiłku.

Potwierdzenie gotowości do podjęcia pracy

Należy potwierdzić gotowość do podjęcia pracy między 20 i 25 dniem każdego miesiąca. Gotowość do podjęcia pracy potwierdza się wybierając zakładkę: Moje strony.

Wypłata zasiłku dla bezrobotnych, którzy potwierdzili swoją gotowość do podjęcia pracy między 20 i 25 dniem każdego miesiąca jest realizowana w pierwszym dniu roboczym kolejnego miesiąca.

Wypłata zasiłku dla bezrobotnych, którzy potwierdzili swoją gotowość do podjęcia pracy między 25 i 3 dniem kolejnego miesiąca jest realizowana po upływie 5 dni

roboczych kolejnego miesiąca.

Wypłata zasiłku dla bezrobotnych, którzy potwierdzili swoją gotowość do podjęcia pracy po 3 dniu kolejnego miesiąca jest realizowana miesiąc później.

Potwierdzając gotowość do podjęcia pracy osoba bezrobotna potwierdza, że nadal nie pracuje i aktywnie poszukuje pracy. Podczas potwierdzania gotowości można dostarczyć Urzędowi Pracy konieczne informacje, np. o podjęciu pracy dorywczej lub pracy na niepełny etat.

Rozmowy, zebrania i inne wezwania

Aby spełnić warunki ustawy nr 54/2006 o zasiłkach dla bezrobotnych, osoba poszukująca pracy musi stawiać się na wszystkie rozmowy i zebrania. Jest również zobowiązana do uczestnictwa w programach rynku pracy, które są jej oferowane.

Jeżeli osoba poszukująca pracy nie stawi się na rozmowę lub zebranie organizowane przez UP, czy też odrzuci propozycję uczestnictwa w oferowanym jej programie bez podania uzasadnionej przyczyny, to zostanie na nią nałożona kara. (patrz: Opóźnienie zasiłku i kary).

Koszty leczenia

Osoby, które od 6 miesięcy posiadają status osoby bezrobotnej i Urząd Pracy wydał im potwierdzające to zaświadczenie, płacą za korzystanie ze służby zdrowia według cennika dla rencistów. Zaświadczenie otrzymane z Urzędu Pracy należy przedstawić przy zgłoszeniu się do ośrodka zdrowia lub u lekarza.

Osoby, które od 6 miesięcy posiadają status osoby bezrobotnej i otrzymały kartę zniżkową z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, płacą za korzystanie ze służby zdrowia według cennika dla rencistów do końca roku. Zaświadczenie otrzymane z Urzędu Pracy należy przedstawić przy zgłoszeniu się do ośrodka zdrowia lub u lekarza.

Choroba

Od dnia 1 marca 2011 osoba bezrobotna uważana jest za aktywnie poszukującą pracy pomimo choroby trwającej nie dłużej niż 5 dni.

- ▲ Jeżeli osoba poszukująca pracy jest zarejestrowana w systemie przez 5 miesięcy to zezwala się jej na skorzystanie z pięciodniowego urlopu chorobowego. Z

urlopu można skorzystać jedynie dwukrotnie w okresie każdych 12 miesięcy.

- ♣ Należy niezwłocznie powiadomić Urząd Pracy o początku i końcu choroby.
- ♣ Jeżeli Urząd Pracy uzna za konieczne dostarczenie zwolnienia lekarskiego, to należy przedłożyć je w ciągu tygodnia od zakończenia choroby.

WYSOKOŚĆ ZASIŁKU

Następujące stawki obowiązują od 1 czerwca 2011 roku.

Wysokość zasiłku podstawowego obliczana jest zgodnie z przysługującym prawem do zasiłku:

- ♣ Zasiłek wynosi 161.523 korony na miesiąc przy prawie do 100% zasiłku.
- ♣ Zasiłek wynosi 121.142 korony na miesiąc przy prawie do 75% zasiłku.
- ♣ Zasiłek wynosi 80.762 korony na miesiąc przy prawie do 50% zasiłku.
- ♣ Zasiłek wynosi 40.381 koron na miesiąc przy prawie do 25% zasiłku (prawo do minimalnego zasiłku).

W związku z obowiązkiem utrzymania dziecka do lat 18 wypłacany jest zasiłek wysokości 6.461

koron na miesiąc na każde dziecko (4% zasiłku podstawowego brutto).

Zasiłek naliczany według poborów

Zanim zostanie wypłacony zasiłek naliczany według poborów, przez okres pół miesiąca od pierwszej rejestracji wypłacany jest zasiłek podstawowy.

- ♣ Maksymalny zasiłek naliczany według poborów wynosi 254.636 koron na miesiąc.
- ♣ Wyliczenie zasiłku naliczanego według poborów dla:

Zatrudnionych: Zasiłek naliczany według poborów odpowiada 70% średniej płacy całkowitej otrzymywanej przez okres 6 miesięcy, licząc na 2 miesiące przed utratą pracy.

Osób prowadzących własną działalność gospodarczą: Zasiłek naliczany według poborów odpowiada 70% średniej płacy całkowitej otrzymywanej w roku podatkowym poprzedzającym utratę pracy.

- ♣ Wyliczenie zasiłku naliczanego według poborów zależy od tego, czy osobie wnioskującej przysługuje pełny zasiłek, czy nie. Na przykład: wnioskujący spodziewa się otrzymywać maksymalny zasiłek naliczany według poborów lecz przysługuje mu prawo do 50% zasiłku. W tym przypadku otrzyma 50% z 254.636 koron, czyli 127.318 koron.
- ♣ Jeżeli wszystkie warunki zostaną spełnione to prawo do zasiłku naliczanego

według poborów przysługuje przez 3 miesiące licząc od początku okresu zasiłkowego.

- ⤴ Osoby, którym karnie opóźniono wypłatę zasiłku nie mają prawa do zasiłku naliczanego według poborów.
- ⤴ Zasiłek naliczany według poborów przyznawany jest tylko raz na każdy okres zasiłkowy i to tylko na początku tego okresu.

WYPŁATA ZASIŁKU

Wypłatą zasiłków w całym kraju zajmuje się Dział Finansowy Urzędu Pracy.

Wypłata świadczeń z tytułu bezrobocia jest realizowana w pierwszym dniu roboczym każdego

miesiąca. Okres płatniczy przypada od 20 do 19 dnia poprzedniego miesiąca.

- ▲ Na przykład: 1 marca wypłacany jest zasiłek za okres od 20 stycznia do 19 lutego.

Zwraca się uwagę, że żeby zapewnić sobie wypłatę zasiłku, osoba bezrobotna musi co miesiąc potwierdzić swoją gotowość do podjęcia pracy w terminie między 20 a 25 dniem każdego miesiąca.

Bezrobotny potwierdza gotowość do podjęcia pracy na stronie Urzędu Pracy, zakładka: [Moje strony](#).

- ▲ Wypłata zasiłku dla bezrobotnych, którzy potwierdzili swoją gotowość do podjęcia pracy między 20 i 25 dniem każdego miesiąca jest realizowana pierwszego dnia roboczego kolejnego miesiąca.
- ▲ Wypłata zasiłku dla bezrobotnych, którzy potwierdzili swoją gotowość do podjęcia pracy między 25 i 3 dniem kolejnego miesiąca jest realizowana w tym samym miesiącu, po upływie 5 dni roboczych.
- ▲ Wypłata zasiłku dla bezrobotnych, którzy potwierdzili swoją gotowość do podjęcia pracy po 3 dniu kolejnego miesiąca jest realizowana miesiąc później.

Zasiłek nie został wypłacony

Zasiłek może nie zostać wypłacony z następujących powodów:

- ▲ jeżeli zapomniałeś potwierdzić swoją gotowość do podjęcia pracy w dniach od 20 do 25. Osoby, które potwierdziły gotowość do podjęcia pracy między 26 a 3 dniem kolejnego miesiąca otrzymują zasiłek 5 dni roboczych później. Osoby, które potwierdziły gotowość po 3 dniu miesiąca otrzymują zasiłek w następnym miesiącu.
- ▲ jeżeli obsługa wniosku nie została ukończona. Obsługa wniosków może

wymagać dłuższego czasu. Czasami brakuje załączników i trzeba je dostarczyć. Jeżeli załączniki nie zostaną dostarczone przed 20 dniem danego miesiąca to nie jest pewne, czy zasiłek zostanie wypłacony na początku kolejnego miesiąca.

- ⤴ jeżeli nie wnioskowałeś w bieżącym okresie płatniczym. Pieniądze wypłacane są za okres płatniczy od 20 dnia każdego miesiąca do 19 dnia kolejnego miesiąca.
- ⤴ Zasiłek jest zawsze wypłacany w pierwszym dniu roboczym miesiąca. Jeśli pierwszy dzień miesiąca wypada w sobotę to zasiłek wypłacany jest w poniedziałek.
- ⤴ jeżeli masz niewykorzystany urlop. Urlop za wcześniejszy okres musi zostać wykorzystany przed przejściem na zasiłek. Urlop wypracowany w nowym okresie urlopowym można przełożyć na następny okres urlopowy. Okres urlopowy trwa od 1 maja do 15 września. Urlop wypracowany przed 1 maja każdego roku należy wykorzystać w następnym okresie urlopowym (który rozpoczyna się 1 maja).
- ⤴ jeżeli nie odpowiedziałeś na list z Urzędu Pracy. Należy zapoznać się z treścią wszystkich listów otrzymanych z Urzędu Pracy. W innym przypadku mogą powstać wątpliwości, czy osoba bezrobotna aktywnie poszukuje pracy lub spełnia wszystkie warunki zawarte w ustawie o ubezpieczeniu od utraty pracy nr 54/2006. W związku z tym wypłata może zostać wstrzymana do czasu dostarczenia wymaganych informacji.

OPÓŹNIENIE WYPŁATY ZASIŁKU ORAZ INNE KARY

Jeżeli osoba wnioskująca o zasiłek dla bezrobotnych nie spełnia warunków ustawy nr 54/2006 o zasiłkach dla bezrobotnych przy rejestracji oraz/lub kiedy otrzymuje zasiłek, może liczyć się z opóźnieniem wypłaty zasiłku oraz/lub nałożeniem kary.

Wstrzymanie wypłaty zasiłku z powodu nałożenia kary na okres:

- ▲ 2 miesiące.
- ▲ 3 miesiące.
- ▲ Wnioskujący nie będzie mieć prawa do zasiłku jeżeli nie przepracuje na krajowym rynku pracy przynajmniej 2 miesiące.
- ▲ Wnioskujący nie będzie mieć prawa do zasiłku jeżeli nie przepracuje na krajowym rynku pracy przynajmniej 24 miesiące.

Zakończenie pracy/nauki

Wnioskujący o zasiłek musi liczyć się z opóźnieniem wypłaty zasiłku na początku okresu zasiłkowego jeżeli:

- ▲ wypowiedział pracę bez uzasadnionej przyczyny,
- ▲ ponosi odpowiedzialność za zwolnienie go z pracy,
- ▲ przerwał naukę bez uzasadnionej przyczyny,
- ▲ zredukował liczbę zajęć aby spełnić warunek umowy o odbywaniu nauki.
- ▲

Jeżeli do podania o zasiłek zostanie dołączony list z wyjaśnieniami dotyczącymi zakończenia pracy/nauki to podanie zostanie rozpatrzone w szybszym terminie. Jeżeli taki list nie zostanie dołączony to obsługa wniosku zostanie wstrzymana w celu umożliwienia wnioskodawcy złożenia wyjaśnień / odwołań od negatywnej decyzji Urzędu Pracy.

Wnioskujący, któremu opóźniono wypłatę zasiłku na początku okresu zasiłkowego, nie ma prawa do zasiłku naliczanego od poborów.

Odrzucenie oferty pracy lub nie zgłoszenie się na rozmowę w sprawie pracy / Odmowa udziału w usługach rynku pracy

Na osobę poszukującą pracy może zostać nałożona kara, jeżeli:

- ♣ odrzuci propozycję pracy oferowanej za pośrednictwem Urzędu Pracy bez podania uzasadnionej przyczyny,
- ♣ odmówi udziału w programie poszukiwania pracy lub nie stosuje się do niego,
- ♣ odrzuca rozwiązania proponowane przez Urząd Pracy, np. uczestnictwa w kursach,
- ♣ nie stawia się na rozmowy lub zebrania organizowane przez Urząd Pracy bez podania uzasadnionej przyczyny.

Powiadamianie o wszelkich zmianach dotyczących sytuacji osoby bezrobotnej

Osoba poszukująca pracy ma obowiązek niezwłocznie powiadomić Urząd Pracy o wszelkich zmianach mogących mieć wpływ na jej status osoby bezrobotnej w okresie, w którym przyjmuje ona zasiłek lub oczekuje na jego wypłatę. Na przykład:

- ♣ o podjęciu pracy dorywczej,
- ♣ o podjęciu pracy na niepełny etat,
- ♣ o podjęciu pracy na pełny etat i zaprzestaniu poszukiwania pracy,
- ♣ o innych dochodach przyjmowanych wraz z zasiłkiem,
- ♣ o rozpoczęciu nauki,
- ♣ o wyjeździe za granicę bez formularza E-303,
- ♣ o pobycie za granicą,
- ♣ o urlopie,
- ♣ o chorobie,
- ♣ o obniżonej zdolności do pracy/braku zdolności do pracy,
- ♣ o zmianie adresu, numeru telefonu oraz/lub adresu e-mail.

Zgodnie z X rozdziałem ustawy nr 54/2006 o zasiłkach dla bezrobotnych, jeżeli obowiązek powiadomienia Urzędu Pracy nie zostanie wypełniony, może to spowodować nałożenie kary oraz zwrot nadpłaconego zasiłku.

Zasiłek pozyskany w nielegalny sposób

Jeżeli osoba wnioskująca o zasiłek celowo poda we wniosku błędne informacje, dzięki którym zostanie jej niesłusznie przyznane prawo do pełnego bądź niepełnego zasiłku, to

zostanie ona pozbawiona tego prawa do czasu przepracowania na krajowym rynku pracy przynajmniej 12 miesięcy.

To samo prawo dotyczy osób, które pracują na krajowym rynku pracy i pobierają zasiłek lub oczekują na wypłatę zasiłku po jego karnym wstrzymaniu, bez powiadomienia Urzędu Pracy o zaprzestaniu poszukiwania pracy lub podjęciu pracy dorywczej.

Od osób bezrobotnych wymaga się równocześnie zwrotu nadpłaconego zasiłku.

WYPŁATA ZASIŁKU ZA GRANICĄ

Poszukiwanie pracy w Europie, formularz E-303

Jeżeli jesteś osobą bezrobotną i otrzymujesz zasiłek możesz udać się w celu poszukiwania pracy do krajów europejskich zachowując przy tym prawo do wypłaty zasiłku. Formularz E-303 daje ci prawo do pobierania zasiłku przez 3 miesiące, w trakcie których poszukujesz pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Wniosek o wydanie formularza E-303 można otrzymać w biurach Urzędu Pracy na terenie całego kraju. Wniosek w formie elektronicznej można pobrać ze strony UP.

Warunkami otrzymania formularza E-303 jest posiadanie statusu osoby bezrobotnej, przyznanie prawa do zasiłku przez łączny okres 4 tygodni przed wyjazdem, a także brak odmowy przyjęcia oferty pracy.

Wniosek o wydanie formularza należy składać na 3 tygodnie przed wyjazdem. Formularz jest ważny przez 3 miesiące.

Jeżeli złożyłeś wniosek o wydanie formularza E-303 ale nie zamierzasz z niego skorzystać, to powinieneś jak najszybciej powiadomić o tym Urząd Pracy.

Jeżeli zamierzasz poszukiwać pracy w innym kraju należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, to powinieneś zabrać ze sobą zaświadczenie potwierdzające fakt, że byłeś ubezpieczony od utraty pracy na Islandii przez ostatnie 3 lata, niezależnie od tego, czy przysługiwało ci prawo do zasiłku w kraju, czy też nie. W tym celu należy złożyć wniosek o formularz E-301/N-301 w Urzędzie Pracy i dołączyć do niego świadectwa pracy od wszystkich pracodawców, u których pracowałeś przez ostatnie 3 lata. Wniosek o wydanie formularza E-301 oraz formularz świadectwa pracy od pracodawcy można otrzymać w biurach Urzędu Pracy oraz na stronie w formie elektronicznej.

Formularz E-301 jest zazwyczaj wysyłany pocztą do osoby wnioskującej na jej adres za

granicą. Jeżeli otrzymasz pracę za granicą i ponownie staniesz się osobą bezrobotną, to możesz zwiększyć swoje prawa w kraju, w którym przebywasz przedstawiając formularz E-301.

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego wydawana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych daje prawo do zwrotu kosztów leczenia w państwowych placówkach medycznych w krajach EOG w przypadku choroby lub wypadku.

Jeżeli osoba narodowości islandzkiej ulegnie wypadkowi lub zachoruje w trakcie podróży do kraju EOG to Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego zapewnia jej prawo do niezbędnej opieki zdrowotnej. Koszt opieki zdrowotnej poniesiony przez osobę odwiedzającą dany kraj jest taki sam jak mieszkańca tego kraju. Karta zapewnia jej posiadaczowi poniesienie jedynie częściowych kosztów leczenia oraz leków. Po powrocie do domu nie jest konieczne przedłożenie rachunków za całkowity koszt leczenia lub składanie wniosku o zwrot poniesionych przez siebie kosztów.

Karta jest ważna jedynie w przychodniach, szpitalach, aptekach i innych placówkach służby zdrowia, które zawarły umowę w ramach oficjalnego systemu ubezpieczeń zdrowotnych. Karta nie ma zastosowania w prywatnych placówkach służby zdrowia. Wskazane jest aby turyści, studenci, pracownicy przebywający na delegacjach i inni, którzy przez określony czas przebywają w krajach EOG korzystali z opieki zdrowotnej w oficjalnych placówkach służby zdrowia lub podmiotach, które zawarły umowę z islandzkim państwem.

Karta jest ważna przez okres 2 lat, pod warunkiem, że jej posiadacz jest zameldowany na Islandii oraz jest objęty powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym. Jeżeli przeprowadzi się on do innego kraju, to karta traci ważność.

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego jest wydawana dla jednej osoby a nie dla rodziny. Najłatwiej jest złożyć wniosek o przyznanie karty na stronie ZUS, www.tr.is.

Wystarczy jedynie wpisać swój numer identyfikacyjny i zaznaczyć, czy wnioskuje się również o kartę dla współmałżonka/i oraz dzieci. Karta zostanie dostarczona pocztą w przeciągu kilku dni.

Wszyscy obywatele Islandii oraz obywatele krajów należących do EOG, którzy objęci są powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym na Islandii, mają prawo do korzystania z Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego w czasie podróży do krajów EOG.

Następujące kraje należące do EU oraz EFTA tworzą Europejski Obszar Gospodarczy: Austria, Belgia, Cypr (obszar należący do Grecji) Dania, Estonia, Francja, Finlandia, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Litwa, Liechtenstein, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Wielka Brytania (Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej), Węgry, Włochy.

Między Islandią, Norwegią i Liechtensteinem obowiązuje umowa z Vaduz zgodnie, z którą te same prawa obowiązują względem Szwajcarii.

Dokładne informacje na temat Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego można uzyskać w wydziale ds. ubezpieczeń zdrowotnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przy ulicy Laugavegur 114, 105 Reykjavik www.tr.is. Numer telefonu do ZUS: 5604400.

Rejestracja w biurze pośrednictwa pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego

Po przybyciu do kraju należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w którym zamierza się poszukiwać pracy, należy jak najszybciej zgłosić się do biura pośrednictwa pracy w rejonie zamieszkania, w celu rejestracji jako osoba bezrobotna.

Aby otrzymać zasiłek w zwyczajowym terminie należy zgłosić się w ciągu 7 dni od dnia uprawomocnienia się formularza E-303. Data ta jest umieszczona w punkcie 3 formularza. Jeżeli zgłosisz się po upływie tego terminu to zasiłek otrzymasz od dnia rejestracji.

Jeżeli rejestracja w biurze pośrednictwa pracy w kraju EOG nie jest możliwa, należy zwrócić się o wydanie zaświadczenia od władz tego kraju o tym, że próbowano dokonać rejestracji w biurze pośrednictwa pracy.

Jeżeli pojawią się problemy z wypłatą zasiłku, należy skorzystać z wszelkich środków odwoławczych dostępnych w danym kraju w okresie poszukiwania pracy. Urząd Pracy na Islandii nie może rozpatrywać odwołań od decyzji podjętych w innych krajach EOG ani wypłacać zasiłków, do których bezrobotny rości sobie prawo w kraju, w którym poszukuje on pracy. W niektórych krajach EOG może upłynąć trochę czasu zanim pieniądze zostaną wypłacone.

Wypłata pieniędzy

Władze w innym kraju EOG wypłacają równowartość islandzkiego zasiłku przez okres określony w formularzu E-303. Osoba bezrobotna musi dostosować się do zasad obowiązujących w kraju do którego się udała. Pracownicy Urzędu Pracy w kraju przybycia oceniają również, czy dany bezrobotny aktywnie poszukuje pracy.

W przypadku islandzkiego zasiłku wypłacanego w innym kraju EOG, osoba poszukująca pracy otrzymuje jego równowartość tak, jakby nadal poszukiwała pracy na Islandii.

Urząd Pracy kontroluje wyłącznie to, czy władze w kraju przybycia wypłaciły kwotę netto zasiłku, czyli kwotę brutto minus podatek. Urząd Pracy sprawuje kontrolę nad odprowadzeniem podatku do władz podatkowych zgodnie z informacjami podanymi przez osobę bezrobotną.

Przeliczenie islandzkiego zasiłku na walutę innego kraju EOG odbywa się zgodnie z kursem ustalonym przez UE.

Jeśli nie znajdziesz pracy w innym kraju EOG

Okres, przez który otrzymujesz zasiłek w innym kraju EOG nie podlega przedłużeniu. Musisz pamiętać o wyrejestrowaniu się z urzędu pośrednictwa pracy w innym kraju EOG zanim powrócisz na Islandię. Przed powrotem należy zwrócić się do urzędu pośrednictwa pracy o wypełnienie formularza E-303/5.

Możesz powrócić na Islandię przed upływem okresu poszukiwania pracy. W tym przypadku masz prawo do zasiłku na Islandii od dnia zgłoszenia się do Urzędu Pracy, o ile zostaną spełnione inne warunki do otrzymania zasiłku.

Aby zachować prawo do zasiłku na Islandii, należy zarejestrować się w Urzędzie Pracy na Islandii przed upływem terminu podanego w formularzu E-303. W punkcie 4 formularza podana jest data, przed upływem której należy zarejestrować się w biurze pośrednictwa pracy. Jeżeli ten dzień przypada w sobotę, niedzielę lub święto, to należy zarejestrować się w pierwszym przypadającym dniu roboczym.

Po przybyciu na Islandię, masz 7 dni na powtórny rejestrację w urzędzie pracy, licząc od dnia upłynięcia ważności formularza E-303, tak samo, jak w przypadku wyjazdu. Nie jest możliwe otrzymanie zasiłku za dzień lub dni, w których odbywa się podróż do Islandii. W tym przypadku osoba bezrobotna nie poszukuje aktywnie zatrudnienia ani na Islandii, ani w innym kraju EOG. Jeżeli nie zarejestrujesz się w biurze pośrednictwa pracy po powrocie do Islandii, zgodnie z powyższym stracisz prawo do zasiłku. Kolejny zasiłek zostanie przyznany po przepracowaniu przynajmniej 3 miesięcy na etacie nie mniejszym niż 25%.

W szczególnych przypadkach, okres powrotu na Islandię może zostać przez Urząd Pracy przedłużony. Urząd Pracy może na przykład, zezwolić osobie bezrobotnej na ponowne zarejestrowanie się po upłynięciu ważności formularza E-303, jeśli może ona udowodnić że została zaproszona na rozmowę w sprawie pracy w kraju EOG. Powrót na Islandię może również zostać przedłużony, jeżeli osoba poszukująca pracy może udowodnić że była niedysponowana z powodu choroby. W tym przypadku należy przedstawić zwolnienie lekarskie. O przedłużeniu terminu powrotu należy wnioskować przed upłynięciem ważności formularza E-303. Opóźnienie powrotu na Islandię nie może zostać umotywowane oczekiwaniem na wypłatę zasiłku w kraju EOG lub oczekiwaniem na możliwość powrotu na Islandię.

Osoba bezrobotna traci prawo do zasiłku po powrocie na Islandię, jeżeli udała się na urlop w innym kraju EOG po upłynięciu ważności formularza E-303.

Warunki wydania formularza E-303:

- ⤴ posiadanie obywatelstwa kraju należącego do EOG,
- ⤴ prawo do zasiłku na Islandii w chwili wyjazdu,
- ⤴ pobieranie zasiłku przez 4 tygodnie przed dniem wyjazdu,
- ⤴ rejestracja w biurze pośrednictwa pracy na 4 tygodnie przed dniem wyjazdu,
- ⤴ posiadanie statusu osoby bezrobotnej,
- ⤴ osoba bezrobotna jest zobowiązana do podjęcia pracy przez 4 tygodnie przed dniem wyjazdu,
- ⤴ osoba bezrobotna jest zobowiązana do aktywnego poszukiwania pracy za granicą,
- ⤴ osoba bezrobotna powinna złożyć wniosek 3 tygodnie przed dniem wyjazdu.

Pobieranie zasiłku w trakcie kolejnych wyjazdów do krajów EOG

Osoba bezrobotna może powtórnie wnioskować o wydanie formularza E-303 po upływie 6 miesięcy od zakończenia poprzedniego okresu wyjazdu. Warunkiem jest przepracowanie przynajmniej 3 miesięcy na krajowym rynku pracy oraz spełnienie innych warunków określonych w ustawie nr 54/2006 o zasiłkach dla bezrobotnych.

Otrzymanie pracy w innym kraju należącym do EOG

Osoba, która otrzymała pracę w innym kraju należącym do EOG, nie może pobierać świadczeń z tytułu bezrobocia na Islandii. Okres przepracowany w innym kraju EOG może zostać uznany na Islandii, jeżeli władze danego kraju potwierdzą okres odprowadzania składek na ubezpieczenie oraz okres zatrudnienia w formularzu E-301/N-301. Przed wyjazdem na Islandię należy zwrócić się do władz nadzorujących przyznawanie świadczeń z tytułu bezrobocia z prośbą o wydanie formularza E-301/N-301.

Jeżeli w okresie poszukiwania pracy za granicą osoba bezrobotna otrzyma pracę na niepełny etat, to

władze nadzorujące przyznawanie świadczeń z tytułu bezrobocia w danym kraju EOG powinny zwrócić się z pytaniem do Urzędu Pracy, czy osoba ta może dodatkowo pobierać częściowy zasiłek.

Utrata pracy w innym kraju należącym do EOG

Osoba bezrobotna, zamierzająca udać się w celu poszukiwania pracy do innego kraju EOG, może otrzymać zaświadczenie potwierdzające jej prawo do zasiłku dla bezrobotnych na Islandii. Formularz E-301 zwiększa prawo do pobierania zasiłku w innym kraju EOG. Warunkiem jest posiadanie wcześniej zatrudnienia i odprowadzanie składek na zasiłek dla bezrobotnych.

Aby obce władze, nadzorujące przyznawanie świadczeń z tytułu bezrobocia mogły obliczyć okres przyznawania zasiłku oraz okres zatrudnienia na Islandii, należy przedłożyć formularz E-301/N-301 potwierdzający okres zatrudnienia. Formularz można otrzymać po złożeniu wniosku w Urzędzie Pracy. Należy pamiętać, że formularz ten może być użyty wyłącznie wtedy, gdy osoba bezrobotna, wcześniej zatrudniona w innym kraju EOG zamierza nadal w nim przebywać.

Zwraca się uwagę na fakt, że w niektórych krajach należy przedłożyć formularz władzom nadzorującym przyznawanie świadczeń z tytułu bezrobocia w ciągu 8 tygodni od dnia przybycia do tego kraju.

VIÐAUKI: ÍSLENSK FRUMTEXTINN

ATVINNULEYSISBÆTUR

Launafólk og sjálfstætt starfandi einstaklingar á aldrinum 16 - 70 ára sem eru atvinnulausir geta skráð sig hjá þjónustuskrifstofu Vinnumálastofnunar og átt rétt á atvinnuleysisbótum, að því tilskyldu að hafa áunnið sér tryggingarétt og uppfylli ákveðin skilyrði.

Skilyrði vegna umsóknar um atvinnuleysisbætur:

- ▲ Að vera atvinnulaus.
- ▲ Að vera búsettur og staddur á Íslandi.
- ▲ Að vera [virkur í atvinnuleit](#).
- ▲ Að vera vinnufær.
- ▲ Að vera reiðubúin/n að ráða sig til almennra starfa.
- ▲ Að hafa stundað amk 25% starf í 3 mánuði á síðustu 12 mánuðum.
- ▲ Sjá nánar [Réttur til atvinnuleysisbóta](#).

Skilyrði til að viðhalda rétti til atvinnuleysisbóta:

- ▲ Vera [virkur í atvinnuleit](#) og reiðubúin/n að ráða sig til almennra starfa.
- ▲ Tilkynna til VMST einu sinni í mánuði hvort atvinnuleit hafi borið árangur - [staðfesting á atvinnuleit](#).
- ▲ Tilkynna til VMST ef atvinnuleitandi fær fasta eða tímabundna vinnu - [hafa samband](#).
- ▲ Tilkynna til VMST upp tekjur af tilfallandi vinnu - sjá eyðublað til hægri.
- ▲ Tilkynna til VMST ef farið er erlendis eða í frí innanlands - [hafa samband](#).
- ▲ Tilkynna til VMST um veikindi sem hindrar virka atvinnuleit - [hafa samband](#).
- ▲ Sjá nánar [Réttindi og skyldur](#).

UMSÓKNAR- OG SKRÁNINGARFERLI

Hvenær á að sækja um atvinnu og atvinnuleysisbætur?

Umsækjandi um atvinnuleysisbætur skráir sig fyrsta daginn sem hann er sannanlega atvinnulaus að fullu eða hluta og atvinnuleit hefst. Viðkomandi fær greiddar atvinnuleysisbætur frá og með þeim degi sem hann skráir sig fyrst.

Hvar á að sækja um atvinnuleysisbætur?

Umsókn um atvinnu og atvinnuleysisbóta fer fram rafrænt á vef Vinnumálastofnunar. Staðfesta þarf umsóknina með undirskrift á viðkomandi þjónustuskrifstofu Vinnumálastofnunar innan 2 vikna frá því að skráningu umsóknar.

Hvernig á að sækja um atvinnuleysisbætur?

Nýskráning

Farið er í Nýskráning á heimasíðu Vinnumálastofnunar og stofnaður notandi. Þegar notandi hefur verið stofnaður þá er sendur staðfestingarpóstur á skráð netfang. Til að virkja umsóknina þarf að smella á tengilinn sem fylgir tölvupóstinum. Að því loknu er fylgt leiðbeiningum í umsókn.

Endurskráning

Farið er í Mínar síður innskráning þar sem skráð er notendanafn og lykilorð. Að því loknu er fylgt leiðbeiningum í umsókn.

Staðfesting umsóknar

Staðfesta skal rafræna umsókn innan 2 vikna á þjónustuskrifstofu Vinnumálastofnunar. Umsókn tekur gildi frá skráningardegi. Hafi umsókn ekki verið staðfest innan 2 vikna verður hún ógild og henni eytt. Komi umsækjandi til að staðfesta umsókn sína eftir að umræddar 2 vikur eru liðnar tekur umsókn gildi frá mætingardegi.

Fylgigögn

Í umsókninni birtast upplýsingar um hvaða gögn þurfa að fylgja umsókn um atvinnuleysisbætur. Þessar upplýsingar eru jafnframt teknar saman í lok umsóknarferils. Það getur tafið afgreiðslu umsóknar ef fylgigögn liggja ekki fyrir við staðfestingu umsóknar. Sjá nánar [hér](#).

Afgreiðsla umsókna

Þegar umsókn hefur verið staðfest með undirritun á viðkomandi þjónustuskrifstofu er umsóknin send til Greiðslustofu til afgreiðslu. Umsóknir og gögn eru afgreidd í þeirri röð sem þau berast Greiðslustofu. Sjá nánar [hér](#).

FYLGIGÖGN MEÐ UMSÓKN

Eftir að umsókn um atvinnuleysisbætur hefur verið send inn rafrænt hefur umsækjandi tvær vikur til að leggja fram eftirfarandi gögn eftir atvikum:

- ▲ [Vottorð fyrrverandi vinnuveitanda](#)
- ▲ Skýringar á starfslokum / Uppsagnarbréf ef ekki var um uppsögn vegna samdráttar/skipulagsbreytinga eða tímabundna ráðningu að ræða eða annað sem þarfnast útskýringa.
- ▲ Starfshæfnivottorð ef um skerta vinnufærni er að ræða.
- ▲ Staðfestingu frá skóla um námslok þar sem fram kemur námstímabil umsækjanda.
- ▲ Staðfestingu frá skóla um námshlutfall ásamt stundartöflu.
- ▲ Vottorð frá Fæðingarorlofssjóði.
- ▲ Afrit af síðustu 2 launaseðlum ef um minnkað starfshlutfall er að ræða.
- ▲ E301 vottorð hafi umsækjandi starfað erlendis og meta þarf til bótaréttar.
- ▲ Upplýsingar um fjölda lögskráningardaga (sjómenn).
- ▲ Skattkort.

Sjálfstætt starfandi einstaklingar þurfa að auki að leggja fram eftirfarandi gögn:

- ▲ Afrit af tilkynningu til launagreiðendaskrár Ríkisskattstjóra um afskráningu af

launagreiðendaskrá (RSK5.04).

- ⤴ Afrit af tilkynningu til launagreiðendaskrár Ríkisskattstjóra um breytingu á rekstri (RSK5.02) ef sótt er um atvinnuleysisbætur skv. bráðabirgðaákvæði VI vegna minnkaðs starfshlutfalls.
- ⤴ Staðfestingu skattýfirvalda um reiknað endurgjald.
- ⤴ Staðfestingu skattýfirvalda um skil á greiðslu tryggingagjalds og staðgreiðsluskatts.
- ⤴ Afrit af skattaframtölum sl. 3 ára - Á einungis við ef umsækjandi er ársmáður.

AFGREIÐSLA UMSÓKNA

Þegar umsókn hefur verið staðfest með undirritun á viðkomandi þjónustuskrifstofu er umsóknin send til Greiðslustofu til afgreiðslu. Umsóknir og gögn eru afgreidd í þeirri röð sem þau berast Greiðslustofu.

Farið er yfir umsóknir og meðfylgjandi gögn og bótaréttur metinn. Ef ekki er óskað frekari upplýsinga eða gagna frá umsækjanda er umsókn afgreidd og hefst þá greiðsla atvinnuleysisbóta næstu mánaðarmót á eftir sé umsókn samþykkt.

Afgreiðslu frestað

Sé þörf á frekari upplýsingum og/eða gögnum er afgreiðslu umsóknar frestað og umsækjanda sent bréf þess efnis.

Afgreiðslu umsóknar getur verið frestað meðal annars ef:

- ⤴ Gögn eða upplýsingar vantar, til dæmis vottorð vinnuveitanda, starfshæfnivottorð eða staðfestingu um námslok/námstímabil.
- ⤴ Umsækjanda er boðið að koma með skýringar og andmæli við væntanlegri ákvörðun Vinnumálastofnunar t.d. ef um viðurlög eða biðtíma er að ræða.

Berist umbeðin gögn og/eða skýringar og andmæli ekki innan tilskilins frests er umsókn afgreidd á grundvelli fyrirliggjandi gagna.

Upplýsingar um stöðu umsóknar í afgreiðsluferli er hægt að nálgast á [Mínum síðum](#) undir Stöðu umsóknar.

Greiðslustofa Vinnumálastofnunar annast greiðslu atvinnuleysisbóta.

RÉTTUR TIL ATVINNULEYSISBÓTA

- ⤴ [Launamaður](#)
- ⤴ [Sjálfstætt starfandi](#)
- ⤴ [Námsmaður](#)
- ⤴ [Kemur erlendis frá](#)

Launamaður

Launamenn á aldrinum 16 - 70 ára eiga rétt á atvinnuleysisbótum að því tilskildu að þeir hafi áunnið sér tryggingarrétt og uppfylli eftirfarandi skilyrði:

- ⤴ séu í [virkri atvinnuleit](#),
- ⤴ séu búsettir og staddir hér á landi,
- ⤴ hafa heimild til að ráða sig til vinnu hér á landi án takmarkana,

- ▲ hefur verið launamaður á ávinnslutímabili,
- ▲ leggur fram vottorð fyrrverandi vinnuveitanda og vottorð frá skóla þegar það á við,
- ▲ hefur verið í atvinnuleit samfelld í þrjú virka daga frá því að umsókn um atvinnuleysisbætur barst Vinnumálastofnun.

Launamaður er hver sá sem vinnur launuð störf í annarra þjónustu í a.m.k. 25% starfshlutfalli í hverjum mánuði og greitt er tryggingagjald vegna starfsins samkvæmt lögum um tryggingagjald.

Launamaður telst að fullu tryggður eftir að hafa starfað samfelld á síðustu 12 mánuðum á innlendum vinnumarkaði áður en hann sækir um atvinnuleysisbætur til Vinnumálastofnunar.

Launamaður, sem starfað hefur skemur en 12 mánuði en lengur en 3 mánuði á síðustu tólf mánuðum á innlendum vinnumarkaði áður en hann sækir um atvinnuleysisbætur til Vinnumálastofnunar, telst tryggður hlutfallslega í samræmi við lengd starfstíma.

Dæmi um útreikning bótaréttar:

- ▲ Launamaður sem hefur starfað í 100% starfi í 12 mánuði hefur áunnið sér 100% bótarétt.
- ▲ Launamaður sem hefur starfað í 100% starfi í 6 mánuði hefur áunnið sér 50% bótarétt.
- ▲ Launamaður sem hefur starfað í 75% starfi í 8 mánuði hefur áunnið sér 67% bótarétt.
- ▲ Launamaður sem hefur starfað í 50% starfi í 10 mánuði hefur áunnið sér 50% bótarétt.
- ▲

Bótaréttur umsækjanda verður aldrei hærri en sem nemur starfshlutfalli á ávinnslutímabili eða því starfshlutfalli sem hann er tilbúinn að ráða sig í. Hafi launamaður ekki verið í sama starfshlutfalli allt ávinnslutímabilið skal miða við meðalstarfshlutfall hans á þeim tíma.

Nám sem launamaður hefur stundað í a.m.k. sex mánuði á síðustu tólf mánuðum áður en hann sækir um atvinnuleysisbætur svarar til þrettán vikna vinnuframlags í fullu starfi enda hafi hann sannanlega lokið náminu og starfað í a.m.k. þrjú mánuði á innlendum vinnumarkaði á ávinnslutímabilinu.

- ▲ Vottorð frá hlutaðeigandi skóla skal fylgja umsókn um atvinnuleysisbætur þar sem fram kemur að launamaður hafi stundað námið og lokið því.
- ▲ Heimild þessi getur einungis komið til hækkunar á tryggingarhlutfalli launamanns einu sinni á hverju bótatímabili.
- ▲

Heimilt er að taka tillit til starfs sem unnið er með námi við útreikning á atvinnuleysisstryggingu launamanns en þá telst námið ekki til vinnuframlags hans.

Vinnuframlag sjómanna miðast við fjölda lögskráningardaga. Mánaðarvinna sjómanna telst vera 21,67 lögskráningardagar.

Launamaður skal vera fullra 16 ára þegar ávinnslutímabil hefst.

Hafi launamaður einnig verið sjálfstætt starfandi einstaklingur á síðustu tólf mánuðum áður en hann sækir um atvinnuleysisbætur skal taka mið af öllum störfum hans við ákvörðun á atvinnuleysistryggingu hans.

Sjálfstætt starfandi

Sjálfstætt starfandi einstaklingar á aldrinum 16 - 70 ára eiga rétt á atvinnuleysisbótum að því tilskildu að þeir hafi áunnið sér tryggingarrétt og uppfylli eftirfarandi skilyrði:

- ▲ séu í virkri atvinnuleit,
- ▲ séu búsettir og staddir hér á landi,
- ▲ hafa heimild til að ráða sig til vinnu hér á landi án takmarkana,
- ▲ hefur verið sjálfstætt starfandi einstaklingur á ávinnslutímabili,
- ▲ hefur stöðvað rekstur (sjá [Minnskað starfshlutfall sjálfstætt starfandi](#)),
- ▲ leggur fram staðfestingu um stöðvun rekstrar, vottorð vinnuveitanda og vottorð frá skóla þegar það á við (sjá [Minnskað starfshlutfall sjálfstætt starfandi](#)),
- ▲ hefur staðið skil á greiðslu tryggingagjalds og staðgreiðsluskatts af reiknuðu endurgjaldi samkvæmt ákvörðun skattýfirvalda við stöðvun rekstrar,
- ▲ hefur verið í atvinnuleit samfellt í þrjá virka daga frá því að umsókn um atvinnuleysisbætur barst Vinnumálastofnun.

Sjálfstætt starfandi einstaklingur er hver sá sem starfar við eigin atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi í því umfangi að honum sjálfum er gert að standa mánaðarlega, eða með öðrum reglulegum hætti samkvæmt reglum fjármálaráðherra, skil á staðgreiðslu af reiknuðu endurgjaldi og tryggingagjaldi vegna starfs síns.

Eigendur að eigin atvinnurekstri sem er sjálfstæður lögaðili eða hafa ráðandi stöðu vegna stjórnaraðildar teljast vera launamenn en ávinna sér bótarétt á sama hátt og sjálfstætt starfandi.

Sjálfstætt starfandi einstaklingur telst að fullu tryggður eftir að hafa greitt mánaðarlega staðgreiðsluskatt af reiknuðu endurgjaldi er nemur að lágmarki [viðmiðunarfjárhæð fjármálaráðherra í viðkomandi starfsgrein](#) og tryggingagjald samfellt á síðustu tólf mánuðum áður en hann sækir um atvinnuleysisbætur.

- ▲ Sjálfstætt starfandi einstaklingur, sem greitt hefur mánaðarlega staðgreiðsluskatt af reiknuðu endurgjaldi er nemur að lágmarki [viðmiðunarfjárhæð fjármálaráðherra í viðkomandi starfsgrein](#) og tryggingagjald skemur en tólf mánuði en þó lengur en þrjá mánuði á síðustu tólf mánuðum áður en hann sækir um atvinnuleysisbætur, telst tryggður hlutfallslega í samræmi við fjölda þeirra mánaða sem hann hefur greitt staðgreiðsluskatt.
- ▲ Hið sama gildir um sjálfstætt starfandi einstakling sem hefur greitt mánaðarlega staðgreiðsluskatt af reiknuðu endurgjaldi sem er lægra en [viðmiðunarfjárhæð fjármálaráðherra í viðkomandi starfsgrein](#) og tryggingagjald á síðustu tólf mánuðum áður en hann sækir um atvinnuleysisbætur en þá ákvarðast tryggingahlutfall hans af hlutfalli fjárhæðar reiknaðs endurgjalds sem greitt hefur verið af og viðmiðunarfjárhæðar.
- ▲ Sjálfstætt starfandi einstaklingur sem greiðir mánaðarlega staðgreiðsluskatt af

reiknuðu endurgjaldi sem er lægra en 25% af [viðmiðunarfjárhæð fjármálaráðherra í viðkomandi starfsgrein](#) á síðustu tólf mánuðum áður en hann sækir um atvinnuleysisbætur telst ekki tryggður.

Til að reikna út tryggingahlutfall sjálfstætt starfandi einstaklings sem greiðir staðgreiðslu af reiknuðu endurgjaldi og tryggingagjald einu sinni á ári skal finna mánaðarlegar meðaltekjur hins tryggða í formi reiknaðs endurgjalds yfir síðasta tekjuár áður en að hann sækir um atvinnuleysisbætur.

Telst hann að fullu tryggður hafi hann greitt staðgreiðsluskatt af mánaðarlegum meðaltekjum á síðasta tekjuári sem nemur að lágmarki [viðmiðunarfjárhæð fjármálaráðherra fyrir viðkomandi starfsgrein](#) í hverjum mánuði og tryggingagjald.

- ⤴ Hafi hann greitt staðgreiðsluskatt af mánaðarlegum meðaltekjum á sama tímabili sem eru lægri en [viðmiðunarfjárhæð fjármálaráðherra í viðkomandi starfsgrein](#) í hverjum mánuði skal tryggingahlutfall hans ákvarðast af hlutfalli fjárhæðar reiknaðs endurgjalds sem greitt hefur verið af og viðmiðunarfjárhæðar.
- ⤴ Sjálfstætt starfandi einstaklingur sem greiðir staðgreiðslu af reiknuðu endurgjaldi einu sinni á ári sem er að meðaltali lægra en 25% af [viðmiðunarfjárhæð fjármálaráðherra í viðkomandi starfsgrein](#) í hverjum mánuði á síðasta tekjuári áður en hann sótti um atvinnuleysisbætur telst ekki tryggður.

Dæmi um útreikning bótaréttar:

- ⤴ Sjálfstætt starfandi einstaklingur sem hefur greitt af sér sem nemur fullri viðmiðunarfjárhæð starfagreinar sinnar í 12 mánuði hefur áunnið sér 100% bótarétt.
- ⤴ Sjálfstætt starfandi einstaklingur sem hefur greitt af sér sem nemur fullri viðmiðunarfjárhæð starfagreinar sinnar í 6 mánuði hefur áunnið sér 50% bótarétt.
- ⤴ Sjálfstætt starfandi einstaklingur sem hefur greitt af sér sem nemur 50% af viðmiðunarfjárhæð starfagreinar sinnar í 12 mánuði hefur áunnið sér 50% bótarétt.
- ⤴ Sjálfstætt starfandi einstaklingur sem hefur greitt af sér 75% af viðmiðunarfjárhæð starfagreinar sinnar í 6 mánuði hefur áunnið sér 50% bótarétt.

Bótaréttur sjálfstætt starfandi einstaklings getur þó aldrei orðið hærra en sem nemur því starfshlutfalli sem hann er reiðubúinn að ráða sig til.

Nám sem sjálfstætt starfandi einstaklingur hefur stundað í a.m.k. sex mánuði á síðustu tólf mánuðum áður en hann sækir um atvinnuleysisbætur svarar til þrettán vikna vinnuframlags í fullu starfi enda hafi hann sannanlega lokið náminu og starfað í a.m.k. þrjá mánuði á innlendum vinnumarkaði á ávinnslutímabilinu.

- ⤴ Vottorð frá hlutaðeigandi skóla skal fylgja umsókn um atvinnuleysisbætur þar sem fram kemur að sjálfstætt starfandi einstaklingur hafi stundað námið og lokið því.
- ⤴ Heimild þessi getur einungis komið til hækkunar á tryggingarhlutfalli sjálfstætt

starfandi einstaklings einu sinni á hverju tímabili skv. 29. gr.

Heimilt er að taka tillit til starfs sem unnið er með námi við útreikning á atvinnuleysistryggingu sjálfstætt starfandi einstaklings en þá telst námið ekki til vinnuframlags hans.

Sjálfstætt starfandi einstaklingur skal vera fullra 16 ára þegar ávinnslutímabil hefst.

Námsmaður

Námsmenn eru ekki tryggðir samkvæmt lögum um atvinnuleysistryggingar, nema þegar námið er hluti [vinnumarkaðsaðgerða](#) samkvæmt ákvörðum Vinnumálastofnunar.

Umsækjanda um atvinnuleysisbætur er heimilt að stunda nám á háskólastigi sem nemur að hámarki 10 ECTS-einingum á námsönn enda sé um svo lágt námshlutfall að ræða að námið telst ekki lánshæft hjá Lánasjóði íslenskra námsmanna.

- ▲ Umsækjandi skal upplýsa Vinnumálastofnun um námið og leggja fram leggja fram staðfestingu frá viðkomandi menntastofnun um námshlutfallið.

Vinnumálastofnun skal meta sérstaklega hvort umsækjandi um atvinnuleysisbætur geti talist tryggður samkvæmt lögum þessum þegar hann hefur stundað nám með starfi sínu sem hann missti og námið er ekki lánshæft samkvæmt reglum um Lánasjóð íslenskra námsmanna.

Umsækjandi um atvinnuleysisbætur sem hefur verið skráður í nám á síðustu námsönn án þess að hafa sannanlega lokið náminu og hyggst halda námi áfram á næstu námsönn telst ekki vera í virkri atvinnuleit í námsleyfi samkvæmt kennslu- og/eða námskrá hlutaðeigandi skóla. Hið sama gildir um námsmenn sem skipta um skóla milli námsanna eða fara milli skólastiga.

Kemur úr vinnu - vinnusaga frá öðru aðildarríki – E301

Ef þú ætlar í atvinnuleit á Íslandi þá getur þú fengið vottað að þú hafir átt rétt til atvinnuleysisbóta í öðru EES-ríki með E301 vottorði og aukið þannig rétt þinn til atvinnuleysisbóta á Íslandi. Skilyrði er að þú hafir verið launamaður og greitt hafi verið tryggingargjald af launum þínum.

Til þess að Vinnumálastofnun geti reiknað með tryggingar- og starfstímabilum í öðru EES-ríki, verður þú að hafa tímabilin staðfest með E301/N301 vottorði. Þú getur sótt vottorðin hjá Vinnumálastofnun, en mundu eftir því að þú hefur fyrst not fyrir vottorðið ef þú verður atvinnulaus, eftir að þú hefur verið í starfi og einungis ef þú óskar eftir því að dvelja áfram á Íslandi.

Kemur úr námi - atvinnuleysisbætur frá öðru aðildarríki - E303

Ef þú ert námsmaður sem er að koma til Íslands úr námi erlendis, ert atvinnulaus og með rétt til atvinnuleysisbóta í viðkomandi landi innan EES-ríkis, getur þú tekið með þér E-303 vottorð sem veitir þér rétt til þess að halda dagpeningum í allt að þrjú mánuði á meðan þú ert að leita þér að vinnu á Íslandi. Sjá nánar [Atvinnuleysisbætur úr erlendum tryggingakerfum](#).

BÓTATÍMABIL

Tímabil sem atvinnuleysisbætur eru greiddar

Umsækjandi getur átt rétt á greiðslu atvinnuleysisbóta í samfelld 3 ár frá þeim degi er Vinnumálastofnun tók við umsókn hans um atvinnuleysisbætur. Biðtími eftir greiðslu atvinnuleysisbóta vegna viðurlaga telst hluti tímabilsins. Einnig þegar greiddar eru hlutfallslegar atvinnuleysisbætur.

Fari umsækjandi til vinnu eftir að hafa verið á atvinnuleysisbótum telst sá tími sem hann er í starfi ekki sem hluti bótatímabilsins. Einnig telst sá tími sem atvinnuleysisbætur geymast ekki hluti tímabilsins.

Fari atvinnuleitandi í vinnumarkaðsúrræði sbr. lög um vinnumarkaðsaðgerðir nr. 55/2006 telst sá tími sem hann er í vinnumarkaðsúrræði sem hluti af bótatímabilinu.

Bótatímabilið heldur áfram að líða þegar umsækjandi sækir að nýju um atvinnuleysisbætur til Vinnumálastofnunar eftir að hafa starfað í skemmri tíma en 24 mánuði á innlendum vinnumarkaði frá því að hann fékk síðast greiddar atvinnuleysisbætur.

Bráðabirgðaákvæði X með lögum nr. 54/2006 um atvinnuleysistryggingar

Þrátt fyrir ofangreint getur sá sem telst tryggður samkvæmt lögum þessum og hefur í fyrsta skipti fengið greiddar atvinnuleysisbætur frá og með 1. mars 2008 eða síðar átt rétt á greiðslu atvinnuleysisbóta í tólf mánuði til viðbótar frá þeim degi er tímabili lauk enda uppfylli hann áfram skilyrði laga þessara nema annað leiði af þeim.

Jafnframt getur sá sem telst tryggður samkvæmt lögum þessum og hefur fengið greiddar atvinnuleysisbætur samtals í fjögur ár skv. bráðabirgðaákvæði þessu áunnið sér rétt innan atvinnuleysistryggingakerfisins að nýju að liðnum 24 mánuðum enda hafi hann starfað á vinnumarkaði í a.m.k. sex mánuði eftir að fyrra tímabili lauk og misst starf sitt af gildum ástæðum.

Nýtt bótatímabil eftir að fyrra tímabili lýkur

Sá sem hefur fengið greiddar atvinnuleysisbætur samtals í 3 ár getur áunnið sér rétt innan atvinnuleysistryggingakerfisins að nýju að liðnum 24 mánuðum enda hafi hann starfað á vinnumarkaði í a.m.k. sex mánuði eftir að fyrra tímabili lauk og misst starf sitt af gildum ástæðum. Á þá umsækjandir rétt til að hefja nýtt þriggja ára bótatímabil uppfylli hann önnur skilyrði til atvinnuleysisbóta.

Nýtt bótatímabil hefst áður en fyrra tímabil líkur að fullu

Nýtt tímabil hefst þegar umsækjandi sækir að nýju um atvinnuleysisbætur til Vinnumálastofnunar eftir að hafa starfað samfelld á innlendum vinnumarkaði í a.m.k. 24 mánuði frá því að hann fékk síðast greiddar atvinnuleysisbætur uppfylli hann önnur skilyrði til atvinnuleysisbóta.

EKKI BÓTARÉTTUR

Þeir sem ekki eiga rétt á bótum

- ⤴ Þeir sem fá greiðslur vegna óteknis orlofs við starfslok - ráðstafa þarf óteknu orlofi. Orlofi frá eldri orlofstímabilum þarf að ljúka áður en atvinnuleysisbætur eru greiddar. Sé orlofi ekki ráðstafað er það skráð frá dagsetningu umsóknar.
- ⤴ Þeir sem fá greiðslur vegna starfsloka - Hægt er að sækja um atvinnuleysisbætur eftir að síðustu útborgun launa.
- ⤴ Námsmenn sem eru í námi sem ekki er hluti af [vinnumarkaðsaðgerðum](#).
- ⤴ Námsmenn á milli anna og/eða skólastiga.
- ⤴ Þeir sem njóta slysa- eða sjúkradagpeninga vegna óvinnufærni að fullu.
- ⤴ Þeir sem fá endurhæfingarlífeyri.
- ⤴ Þeir sem njóta greiðslna í fæðingarorlofi.
- ⤴ Þeir sem fá greiðslur vegna langveikra eða alvarlega fatlaðra barna.
- ⤴ Þeir sem leggja niður störf í verkfalli eða verkbanri vinnuveitanda.
- ⤴ Þeir sem eru sviptir frelsi sínu með dómi eða úrskurði, eða taka út refsingu í samfélagsþjónustu.
- ⤴ Þeir sem starfa sem verktakar - umsækjandi verður að afskrá sig á meðan verkefni/vinnu stendur.

GEYMDUR BÓTARÉTTUR

Sá sem telst tryggður og hverfur af vinnumarkaði getur geymt þegar áunna atvinnuleysisstryggingu í allt að 24 mánuði frá þeim degi er hann sannanlega hætti störfum.

Sá tími sem hinn tryggði starfar á innlendum vinnumarkaði á tímabilinu telst til ávinnslutímabils eftir því sem við á.

- ⤴ Við útreikninga á ávinnslutímabili þegar kemur til geymdrar atvinnuleysisstryggingar skal líta til síðustu 12 mánuða sem hinn tryggði hefur starfað á innlendum vinnumarkaði á síðustu 36 mánuðum frá móttöku umsóknar.
- ⤴ Sæki hinn tryggði ekki um atvinnuleysisbætur innan 24 mánaða frá þeim degi er hann sannanlega hvarf af vinnumarkaði fellur réttur hans til að geyma atvinnuleysisstrygginguna niður.
- ⤴ Þetta á ekki við um þá sem fá greiddar atvinnuleysisbætur í öðrum ríkjum á sama tímabili.

Afplánun refsingar

Sá sem telst tryggður og hverfur af vinnumarkaði til að taka út refsingu sína samkvæmt dómi getur geymt þegar áunna atvinnuleysisstryggingu þangað til hann hefur lokið afplánun refsingar.

- ⤴ Við útreikninga á ávinnslutímabili þegar kemur til geymdrar atvinnuleysisstryggingar skal líta til síðustu 12 mánaða frá þeim tíma er hinn tryggði sannanlega hættir störfum og tímabil afplánunar hófst.
- ⤴ Ef ekki er sótt um atvinnuleysisbætur innan sex mánaða frá þeim degir er afplánun refsingar lauk fellur réttur til að geyma atvinnuleysisstrygginguna niður.
- ⤴ Vottorð frá fangelsismálayfirvöldum skal fylgja umsókn um atvinnuleysisbætur þar sem meðal annars skal koma fram það tímabil sem afplánun refsingar stóð yfir.

- ⤴ Þetta á ekki við um þá sem fá greiddar atvinnuleysisbætur í öðrum ríkjum á sama tímabili.

Fæðingarorlof

Sá sem telst tryggður og tekur fæðingarorlof samkvæmt lögum um fæðingar- og foreldraorlof getur geymt þegar áunna atvinnuleysistryggingu í allt að 24 mánuði frá þeim degi er hann sannanlega hóf töku fæðingarorlofs.

- ⤴ Sá tími sem hinn tryggði starfar á innlendum vinnumarkaði á tímabilinu telst til ávinnslutímabils.
- ⤴ Við útreikninga á ávinnslutímabili þegar kemur til geymdrar atvinnuleysistryggingar skal líta til síðustu tólf mánaða sem hinn tryggði hefur starfað á innlendum vinnumarkaði á síðustu 36 mánuðum fyrir móttöku umsóknar, uppfylli hann skilyrði laga nr. 54/2006 um atvinnuleysisbætur að öðru leyti.
- ⤴ Sæki hinn tryggði ekki um atvinnuleysisbætur innan 24 mánaða frá þeim degi er hann sannanlega hvarf af vinnumarkaði fellur réttur hans til að geyma atvinnuleysistrygginguna niður.
- ⤴ Þetta á ekki við um þá sem fá greiddar atvinnuleysisbætur í öðrum ríkjum á sama tímabili.

Minnkað starfshlutfall

Launamaður sem missir starf sitt að hluta telst hlutfallslega tryggður hjá atvinnuleysistryggingarsjóði og nemur tryggingarhlutfallið mismun réttar hans hefði hann misst starf sitt að öllu leyti og þess starfshlutfalls sem hann gegnir áfram, frá þeim tíma er hann missti starf sitt að hluta.

Hið sama gildir þegar launamaður missir starf sitt en ræður sig til starfa í minna starfshlutfall hjá öðrum vinnuveitanda.

Ákvæði þetta á ekki við þegar launamaður ákveður sjálfur að draga úr starfshlutfalli sínu.

Nám

Sá sem telst tryggður og hverfur af vinnumarkaði til að stunda nám getur geymt þegar áunna atvinnuleysistryggingu í allt að 72 mánuði frá þeim degi er hann sannanlega hætti störfum enda hafi hann sannanlega lokið náminu.

- ⤴ Sá tími sem umsækjandi starfar á innlendum vinnumarkaði á tímabilinu telst til ávinnslutímabils.
- ⤴ Við útreikninga á ávinnslutímabili þegar kemur til geymdrar atvinnuleysistryggingar skal líta til síðustu tólf mánaða sem umsækjandi hefur starfað á innlendum vinnumarkaði á síðustu 84 mánuðum frá móttöku umsóknar, uppfylli hann skilyrði laga nr. 54/2006 um atvinnuleysistryggingar að öðru leyti.
- ⤴ Sæki hinn tryggði ekki um atvinnuleysisbætur innan 72 mánaða frá þeim degi er hann sannanlega hætti störfum eða hefur ekki lokið námi innan þess tíma fellur réttur hans til að geyma atvinnuleysistrygginguna niður.
- ⤴ Nám umsækjanda þarf að hafa byrjað eftir 1. júlí 2006, þegar lög nr. 54/2006 um atvinnuleysistryggingar tóku gildi.
- ⤴ Þetta á ekki við um þá sem fá greiddar atvinnuleysisbætur í öðrum ríkjum á

sama tímabili.

Óvinnufærni vegna sjúkdóms eða slyss

Sá sem telst tryggður og hverfur af vinnumarkaði verði hann óvinnufær vegna sjúkdóms eða slyss getur geymt þegar áunna atvinnuleysistryggingu þann tíma sem hann er óvinnufær.

- ⤴ Við útreikninga á ávinnslutímabili þegar kemur til geymdrar atvinnuleysistryggingar skal líta til síðustu 12 mánaða frá þeim tíma er hinn tryggði sannanlega hætti störfum og tímabil hófst.
- ⤴ Ef ekki er sótt um atvinnuleysisbætur innan sex mánaða frá þeim degi er aðili verður vinnufær á ný fellur réttur hans til að geyma atvinnuleysistrygginguna niður.
- ⤴ Vottorð sérfræðilæknis er annaðist hinn tryggða skal fylgja umsókn um atvinnuleysisbætur þar sem meðal annars skal koma fram hvenær hann varð óvinnufær og hvenær hann varð vinnufær á ný.
- ⤴ Þetta á ekki við um þá sem fá greiddar atvinnuleysisbætur í öðrum ríkjum á sama tímabili.

Virkri atvinnuleit hætt tímabundið

Sá sem hefur fengið greiddar atvinnuleysisbætur í skemmri tíma en 24 mánuði en hættir tímabundið virkri atvinnuleit getur geymt þegar áunna atvinnuleysistryggingu í allt að 24 mánuði frá þeim degi er hann sótti um atvinnuleysisbætur enda hafi hann ekki áður nýtt sér heimild til geymslu bótaréttar.

- ⤴ Sá sem hættir virkri atvinnuleit til að stunda nám getur geymt þegar áunna atvinnuleysistryggingu í allt að 36 mánuði frá þeim degi er hann sannanlega hætti virkri atvinnuleit enda hafi hann sannanlega lokið náminu. Þegar sótt er aftur um atvinnuleysisbætur skal miða við atvinnuleysistryggingar hins tryggða eins og þær voru áður en hann hóf námið nema annað leiði af lögum nr. 54/2006 um atvinnuleysistryggingar.
- ⤴ Þetta á ekki við um þá sem fá greiddar atvinnuleysisbætur í öðrum ríkjum á sama tímabili.

MINNKAÐ STARFSHLUTFALL – LAUNAMAÐUR

Atvinnuleysisbætur samhliða minnkuðu starfshlutfalli / Hlutastarfi

Launamaður sem missir starf sitt að hluta telst hlutfallslega tryggður samkvæmt lögum þessum og nemur tryggingarhlutfallið mismun réttar hans hefði hann misst starf sitt að öllu leyti og þess starfshlutfalls sem hann gegnir áfram, frá þeim tíma er hann missti starf sitt að hluta.

Hið sama gildir þegar launamaður missir starf sitt en ræður sig til starfa í minna starfshlutfall hjá öðrum vinnuveitanda.

Ákvæði þetta á ekki við þegar launamaður ákveður sjálfur að draga úr starfshlutfalli sínu.

- ⤴ Umsækjandi sem er í 1%-49% hlutastarfi eða 71%-99% á rétt á atvinnuleysisbótum samhliða hlutastarfi sínu uppfylli hann skilyrði laga nr.

54/2006 um atvinnuleysistryggingar að öðru leyti.

- ▲ Atvinnuleysisbætur skerðast um það sem nemur starfshlutfalli umsækjanda og um tekjur umfram frítekjumark, sjá nánar [Skerðing atvinnuleysisbóta](#).

Tekjutenging

Umsækjandi um atvinnuleysisbætur skv. ofangreindu á rétt á tekjutengingu uppfylli hann skilyrði um [tekjutengingu](#) að öðru leyti.

- ▲ Upphæð tekjutengingar miðast við bótarétt umsækjanda að frádregnu starfshlutfalli.
Dæmi: umsækjandi reiknast með 100% bótarétt og er í 45% hlutastarfi.
Atvinnuleysisbætur og tekjutenging eru því greiddar út í samræmi við 55% bótarétt.
- ▲ Tekjutengdar atvinnuleysisbætur samhliða hlutastarfi eru greiddar í 3 mánuði.

Bráðabirgðaákvæði V. með lögum nr. 54/2006 um atvinnuleysistryggingar

Vakin er athygli á því að samkvæmt bráðabirgðaákvæði V með lögum nr. 54/2006 um atvinnuleysistryggingar sem gildir til 30. júní 2011, skulu laun frá vinnuveitanda fyrir hið minnkaða starfshlutfall ekki koma til skerðingar á fjárhæð atvinnuleysisbóta.

- ▲ Gildir ákvæðið um þá sem hafa gert samkomulag um tímabundna breytingu á ráðningarsambandi við vinnuveitanda sinn, þannig að starfshlutfall nemi 50-70% í minnkuðu starfshlutfalli og að fyrra starfshlutfall hafi verið lækkað um 30% hið minnsta.
- ▲ Ákvæðið á við um umsækjendur sem sækja um minnkað starfshlutfall í fyrsta sinn eftir 1/1 2011.
- ▲ Umsækjandi sem sótti um atvinnuleysisbætur samhliða minnkuðu starfshlutfalli fyrir 1/1/2011 á rétt til að vera í því starfshlutfalli sem áður hafði verið samþykkt, þó ekki meira en 80%.

Þegar launamaður hefur þurft að draga úr starfshlutfalli sínu að kröfu vinnuveitanda skerða þau laun sem hann heldur fyrir 50-70% starfshlutfall ekki fjárhæð atvinnuleysisbóta. Þetta á eingöngu við um föst laun. Aðrar greiðslur sem umsækjandi fær frá vinnuveitanda t.d. yfirvinnu - og/eða bónusgreiðslur, eða öðrum aðilum koma til skerðingar atvinnuleysisbóta án tillits til frítekjumarks.

Þessi tímabundna breyting á ráðningasamningi skal vara í þrjá mánuði í senn.

- ▲ Umsækjandi þarf að gera grein fyrir starfshlutfalli sínu og áætluðum tekjum í minnkuðu starfshlutfallinu. Afrit af síðustu 2 launaseðlum þarf einnig að fylgja umsókn um atvinnuleysisbætur.
- ▲ Sé starfshlutfall umsækjanda ekki minnkað í 50-70% er umsókn hans synjað á grundvelli þess að hann uppfyllir ekki bráðabirgðaákvæði V laga nr. 54/2006 um atvinnuleysistryggingar. Umsækjanda er jafnframt bent á að endurskoða þurfi samkomulag við atvinnurekanda um tímabundna breytingu á ráðningarsamningi.
- ▲ Hafi umsækjanda verið sagt upp fyrra starfshlutfalli sínu, fengið greiddan uppsagnarfrest og verið ráðinn á ný hjá sama atvinnurekanda í minna starfshlutfall getur hann sótt um atvinnuleysisbætur samhliða hlutastarfi. [Sjá](#)

[nánar hér.](#)

Tekjutengdar atvinnuleysisbætur í minnkuðu starfshlutfalli

Tekjutenging atvinnuleysisbóta í minnkuðu starfshlutfalli 50-70% er reiknuð með þeim hætti að fundið er út hversu háar tekjutengdar atvinnuleysisbætur umsækjandi hefði átt rétt á hefði hann misst starf sitt að fullu og fær hann síðan hlutfall af þeim bótum í samræmi við minnkað starfshlutfall.

Tekjutengdar atvinnuleysisbætur eru greiddar að jafnaði í 3 mánuði en í minnkuðu starfshlutfalli samkvæmt áðurnefndu ákvæði, lengist tímabilið í réttu hlutfalli við minnkað starfshlutfall.

- ⤴ 50% minnkað starfshlutfall veitir rétt til tekjutengdra atvinnuleysisbóta í 6 mánuði,
- ⤴ 60% minnkað starfshlutfall veitir rétt til tekjutengdra atvinnuleysisbóta í 5 mánuði,
- ⤴ 70% minnkað starfshlutfall veitir rétt til tekjutengdra atvinnuleysisbóta í 4,29 mánuði.

Dæmi:

Launamaður sem hefur 400.000 kr. í föst mánaðarlaun fyrir fullt starf en hefur þurft að minnka við sig starfshlutfall um 50% vegna samdráttar og sækir um 50% atvinnuleysisbætur.

Hefði hann misst starf sitt að öllu leyti hefði hann því átt rétt á 242.636 kr. á mánuði sem er hámarksgreiðsla á tekjutengdum atvinnuleysisbótum og þar sem hann sækir um 50% bætur á hann rétt á 121.318 kr. á mánuði:

- ⤴ Tekjur fyrir 50% minnkað starfshlutfall kr. 200.000,-
- ⤴ 50% atvinnuleysisbætur með hámarkstekjutengingu kr. 121.318,-
- ⤴ Samtals á mánuði kr. 321.318,-
- ⤴ 50% atvinnuleysisbætur að lokinni tekjutengingu kr. 74.761,-
- ⤴ Þar sem hann fær greiddar 50% atvinnuleysisbætur á hann rétt að tekjutengingunni í 6 mánuði.

Þrátt fyrir ofangreint, skulu laun frá vinnuveitanda fyrir hið minnkaða starfshlutfall og atvinnuleysisbætur samanlagt aldrei nema hærri upphæð en 491.318 kr. á mánuði.

RÉTTINDI OG SKYLDUR

Hér til vinstri má nálgast helstu upplýsingar um réttindi umsækjanda og þær skyldur sem ber að sinna til að viðhalda rétti til atvinnuleysisbóta.

- ⤴ [Virki atvinnuleit](#)
- ⤴ [Upplýsingaskylda](#)
- ⤴ [Staðfesting á atvinnuleit](#)
- ⤴ [Viðtöl, fundir og önnur úrræði](#)
- ⤴ [Lækniskostnaður](#)

⤴ **Veikindi**

Virk atvinnuleit

Að vera í virkri atvinnuleit:

Sá telst vera í virkri atvinnuleit sem uppfyllir eftirtalin skilyrði:

- ⤴ er fær til flestra almennra starfa,
- ⤴ hefur frumkvæði að starfsleit og er reiðubúinn að taka hvert það starf sem greitt er fyrir,
- ⤴ hefur vilja og getu til að taka starfi án sérstaks fyrirvara,
- ⤴ er reiðubúinn að taka starfi hvar sem er á landinu,
- ⤴ er reiðubúinn að taka starfi óháð því hvort um fullt starf eða hlutastarf sé að ræða, eða vaktavinnu,
- ⤴ á ekki rétt á launum eða öðrum greiðslum í tengslum við störf á vinnumarkaði þann tíma sem hann telst vera í virkri atvinnuleit nema um minnkað starfshlutfall sé að ræða,
- ⤴ hefur vilja og getu til að taka þátt í vinnumarkaðsaðgerðum sem standa honum til bóta ,
- ⤴ er reiðubúinn að veita Vinnumálastofnun nauðsynlegar upplýsingar til að auka líkur á að fá starf við hæfi,
- ⤴ er reiðubúinn til að taka þátt í vinnumarkaðsaðgerðum.

Tilkynna skal Vinnumálastofnun um allar þær breytingar sem kunna að verða á vinnufærni eða aðstæðum að öðru leyti án ástæðulausrar tafar (sjá [Upplýsingaskyldu](#)).

Upplýsingaskylda

Atvinnuleitandi skal upplýsa Vinnumálastofnun tafarlaust um allar breytingar sem verða á högum og kunna að hafa áhrif á rétt hans á þeim tíma er hann fær greiddar atvinnuleysisbætur. Ef ekki er tilkynnt um slíkar breytingar getur það leitt til biðtíma eða annarra viðurlaga samkvæmt lögum.

Dæmi um slíkar breytingar eru:

- ⤴ þátttaka í námi,
- ⤴ tilfallandi vinnu,
- ⤴ hlutastarf,
- ⤴ fullt starf,
- ⤴ aðrar tekjur sem umsækjandi fær samhliða atvinnuleysisbótum,
- ⤴ veikindi umsækjanda sem hindrar virka atvinnuleit,
- ⤴ skerta vinnufærni / óvinnufærni,
- ⤴ ef farið er erlendis án E303,
- ⤴ orlof,
- ⤴ breytingu á heimilisfangi, símanúmeri og/eða netfangi.

Ekki er heimilt að dvelja erlendis á sama tíma og umsækjandi þiggur atvinnuleysisbætur nema hafa sótt um [E-303 vottorð](#).

- ⤴ Ef umsækjandi hyggst fara í leyfi eða frí þá skal láta Vinnumálastofnun vita af því og er þá umsækjandi skráður af bótum á meðan.

Staðfesting á atvinnuleit

Staðfesta þarf atvinnuleit 20. - 25. dags hvers mánaðar. Atvinnuleit er staðfest frá "Mínar síður".

- ⤴ Greiðslur til umsækjenda sem staðfesta atvinnuleit frá 20. - 25. hvers mánaðar eru afgreiddar fyrsta virka dag í mánuði.
- ⤴ Greiðslur til umsækjenda sem staðfesta atvinnuleit sína milli 25. og 3. næsta mánaðar eru ekki afgreiddar fyrr en 5 virkum dögum eftir mánaðamót.
- ⤴ Greiðslur til umsækjenda sem staðfesta atvinnuleit sína eftir 3. næsta mánaðar greiðast með útborgun næstu mánaðarmóta.

Við staðfestingu á atvinnuleit er umsækjandi að staðfesta að hann sé enn án atvinnu og í virkri atvinnuleit. Við staðfestingu er hægt að koma nauðsynlegum upplýsingum til Vinnumálastofnunar t.d. um tilfallandi vinnu eða hlutastarf.

Viðtöl, fundir og önnur úrræði

Atvinnuleitandi þarf að mæta í öll boðuð viðtöl og fundi til að uppfylla skilyrði laga nr. 54/2006 um atvinnuleysisbætur. Einnig þarf hann að taka þátt í þeim vinnumarkaðsúrræði sem honum er boðið.

Mæti atvinnuleitandi ekki í boðað viðtal eða fund, eða hafnar þátttöku í þeim úrræðum sem honum standa til boða og án gildra skýringa þarf hann að sæta viðurlögum (sjá [Biðtími og viðurlög](#)).

Lækniskostnaður

Þeir sem hafa verið atvinnulausir samfelld í 6 mánuði og hafa fengið vottorð um það frá Vinnumálastofnun greiða fyrir heilbrigðisþjónustu samkvæmt gjaldskrá lífeyrisþega. Framvísa þarf vottorði Vinnumálastofnunar við komu á heilsugæslu eða hjá lækni.

Þeir sem hafa verið atvinnulausir lengur en 6 mánuði og hafa fengið afsláttarkort frá Tryggingastofnun, greiða fyrir heilbrigðisþjónustu samkvæmt gjaldskrá lífeyrisþega til ársloka. Framvísa þarf vottorði Vinnumálastofnunar við komu á heilsugæslu eða hjá lækni.

FJÁRHÆÐIR ATVINNULEYSISBÓTA

Eftirfarandi fjárhæðir gilda frá 1. júní 2011:

Upphæð grunnatvinnuleysisbóta reiknast í hlutfalli við bótarétt:

- ⤴ Atvinnuleysisbætur eru 161.523 kr. á mánuði miðað við 100% bótarétt.
- ⤴ Atvinnuleysisbætur eru 121.142 kr. á mánuði miðað við 75% bótarétt.
- ⤴ Atvinnuleysisbætur eru 80.762 kr. á mánuði miðað við 50% bótarétt.
- ⤴ Atvinnuleysisbætur eru 40.381 kr. á mánuði miðað við 25% bótarétt (lágmarksbótaréttur).

Vegna framfærsluskyldu barna yngri en 18 ára eru greiddar 6.461 kr. á mánuði með hverju barni (4% af óskertum grunnatvinnuleysisbótum).

Tekjutenging

Grunnatvinnuleysisbætur eru greiddar samtals í hálfan mánuð frá fyrstu skráningu áður en tekjutenging atvinnuleysisbóta tekur gildi.

Hámark tekjutengdra atvinnuleysisbóta er 254.636 kr. á mánuði.

- ▲ Útreikningur tekjuteningar miðast við:
Launamenn: Tekjutenging atvinnuleysisbóta nemur 70% af meðaltali heildarlauna og er miðað við sex mánaða tímabil sem hefst tveimur mánuðum áður en umsækjandi varð atvinnulaus.
Sjálfstætt starfandi: Tekjutenging atvinnuleysisbóta nemur 70% af meðaltali heildarlauna og skal þá miða við tekjuárið á undan því ári sem umsækjandi varð atvinnulaus.
Bótarétt umsækjanda: Upphæð tekjutengingar miðast einnig við bótarétt umsækjanda sbr. reiknist umsækjandi með hámarkstekjutengingu en 50% bótarétt þá verða hámarksatvinnuleysisbætur 50% af 254.636 kr. eða 127.318 kr.
- ▲ Réttur til tekjutengingar atvinnuleysisbóta gildir í 3 mánuði samtals frá upphafi [bótatímabilsef](#) skilyrði um tekjutengingu eru uppfyllt.
- ▲ Sá sem sætir biðtíma eftir atvinnuleysisbótum á ekki rétt á tekjutengdum atvinnuleysisbótum.
- ▲ Umsækjandi á aðeins einu sinni rétt á hverju bótatímabili á tekjutengdum atvinnuleysisbótum og þá í upphafi tímabilsins.

GREIÐSLUR ATVINNULEYSISBÓTA

Greiðslur atvinnuleysisbóta fyrir allt landið fara fram hjá Greiðslustofu Vinnumálastofnunar.

Greiðslur atvinnuleysistrygginga fara fram 1. virka dag hvers mánaðar og er greiðslutímabilið 20.-19. hvers mánaðar á undan.

- ▲ Til dæmis í útborgun þann 1. mars er verið að greiða fyrir tímabilið 20. janúar til 19. febrúar.

Athygli er vakin á því að umsækjendur þurfa að staðfesta atvinnuleit sína mánaðarlega frá 20. – 25. hvers mánaðar til að tryggja greiðslur um mánaðarmót. Atvinnuleit er staðfest á "Mínar síður" atvinnuleitanda.

- ▲ Greiðslur til umsækjenda sem staðfesta atvinnuleit frá 20. - 25. hvers mánaðar eru afgreiddar fyrsta virka dag í mánuði.
- ▲ Greiðslur til umsækjenda sem staðfesta atvinnuleit sína milli 25. og 3. næsta mánaðar eru ekki afgreiddar fyrr en 5 virkum dögum eftir mánaðarmót.
- ▲ Greiðslur til umsækjenda sem staðfesta atvinnuleit sína eftir 3. næsta mánaðar greiðast með útborgun næstu mánaðarmóta.

ATVINNULEYSISBÆTUR Hafa EKKI SKILAÐ SÉR

Ástæður þess að atvinnuleysisbætur hafa ekki skilað sér gætu verið eftirfarandi:

- ▲ Gleymdir þú að staðfesta atvinnuleit milli 20. - 25.? - Þeir sem staðfesta frá 26. - 3. næsta mánaðar fá greitt fimm virkum dögum eftir fyrstu útborgum. Þeir sem staðfesta eftir 3. dag mánaðar fá greitt næstu mánaðarmót á eftir
- ▲ Er búið að afgreiða umsóknina þína? - Afgreiðsla umsókna getur tekið mismunandi langan tíma. Stundum vantar gögn og þá þarf að óska eftir þeim o.s.frv. og ef þau berast ekki fyrir 20. hvers mánaðar þá er ekki öruggt að þú fái greitt um mánaðarmótin þar á eftir
- ▲ Sóttir þú um innan greiðslutímabilsins sem er verið að greiða núna? - Greiðslutímabil atvinnuleysisbóta er frá 20. hvers mánaðar til 19. næsta mánaðar
- ▲ Atvinnuleysisbætur eru alltaf greiddar út 1. virka dag mánaðarins - Ef 1. dagur mánaðarins er á laugardegi þá eru atvinnuleysisbæturnar greiddar út á mánudeginum þar á eftir
- ▲ Áttir þú ótekið orlof sem þú ráðstafaðir ekki? - Orlof frá fyrra tímabili verður þú að klára áður en þú byrjar á atvinnuleysisbótum. Orlof sem þú hefur áunnið þér á nýju orlofstímabili getur þú ráðstafað á næsta orlofstímabili. Orlofstímabilið er frá 1. maí til 15. september ár hvert. Orlofsdagar sem þú vinnur þér fyrir 1. maí á hverju ári á að nota á næsta orlofstímabili (sem hefst 1. maí)
- ▲ Hefur þú ekki svarað bréfi frá Vinnumálastofnun? - Mikilvægt er að verða við öllum bréfum frá Vinnumálastofnun. Annars er lítið svo á að þú sért ekki í virkri atvinnuleit eða mögulega uppfyllir ekki skilyrði laga um atvinnuleysisstryggingar nr. 54/2006 og greiðslur stöðvaðar þar til umbeðnar upplýsingar berast.

BIÐTÍMI OG VIÐURLÖG

Uppfylli umsækjandi um atvinnuleysisbætur ekki skilyrði laga nr. 54/2006 um atvinnuleysisstryggingar við skráningu og/eða á meðan hann fær greiddar atvinnuleysisbætur getur komið til biðtíma og/eða viðurlaga.

Niðurfelling atvinnuleysisbóta vegna biðtíma / viðurlaga er skv. neðangreindu:

- ▲ 2 mánuðir.
- ▲ 3 mánuðir.
- ▲ Umsækjandi á ekki rétt á atvinnuleysisbótum fyrr en hann hefur starfað í a.m.k. 2 mánuði á innlendum vinnumarkaði.
- ▲ Umsækjandi á ekki rétt á atvinnuleysisbótum fyrr en hann hefur starfað í samfelldu í 24 mánuði á innlendum vinnumarkaði.

Starfslok / Námslok

Umsækjandi um atvinnuleysisbætur getur þurft að sæta biðtíma eftir atvinnuleysisbótum í upphafi bóttímabils ef:

- ▲ starfi er sagt upp án gildra ástæðna,
- ▲ umsækjandi er valdur að eigin uppsögn,
- ▲ námi er hætt án gildra ástæðna,
- ▲ dregið er úr námshlutfalli til að uppfylla skilyrði um námssamning.
- ▲

Berist skýringabréf vegna starfsloka / námsloka með umsókn um atvinnuleysisbætur flýttir það afgreiðslu umsóknarinnar. Berist skýringabréf ekki er afgreiðslu umsóknar

frestað og umsækjanda gefinn kostur á að skila inn skýringum / andmælum vegna mögulegrar ákvörðunar Vinnumálastofnunar.

Umsækjendur sem sæta biðtíma í upphafi bótatímabils eiga ekki rétt á tekjutengdum atvinnuleysisbótum.

Starfi eða atvinnuviðtali hafnað / Þátttöku í vinnumarkaðsaðgerðum hafnað

Atvinnuleitendur geta jafnframt þurft að sæta viðurlögum ef þeir t.d.:

- ▲ hafna starfi sem býðst fyrir milligöngu stofnunarinnar, án þess að hafa til þess gildar ástæður,
- ▲ taka ekki þátt í gerð starfsleitaráætlunar eða fylgja slíkri áætlun ekki eftir,
- ▲ hafna þeim úrræðum sem Vinnumálastofnun bjóða þeim t.d. þátttöku á námskeiðum,
- ▲ mæta ekki í boðuð viðtöl eða á fund Vinnumálastofnunar, án gildra ástæðna.

Látið hjá líða að veita upplýsingar eða látið hjá líða að tilkynna breytingar á högum

Atvinnuleitandi skal tilkynna skal til Vinnumálastofnunar án ástæðulausrar tafar um allar breytingar sem kunna að verða á högum hans á þeim tíma sem hann fær greiddar atvinnuleysisbætur eða sætir biðtíma eða viðurlögum, t.d.:

- ▲ um tilfallandi vinnu,
- ▲ hlutastarf,
- ▲ fullt starf / atvinnuleit hætt,
- ▲ aðrar tekjur sem umsækjandi fær samhliða atvinnuleysisbótum,
- ▲ nám/námskeið,
- ▲ ef farið er erlendis án E303,
- ▲ dvöl erlendis,
- ▲ orlof,
- ▲ veikindi,
- ▲ skerta vinnufærni / óvinnufærni,
- ▲ breytingu á heimilisfangi, símanúmeri og/eða netfangi.
- ▲

Sé slíkri upplýsingaskyldu ekki fullnægt getur það leitt til viðurlaga og innheimtu ofgreiddra atvinnuleysisbóta samkvæmt X kafla laga nr. 54/2006 um atvinnuleysisstryggingar.

Atvinnuleysisbóta aflað með sviksamlegum hætti

Veiti umsækjandi um atvinnuleysisbætur vísvitandi rangar upplýsingar í umsókn sinni um atvinnuleysisbætur sem leiða til þess að hann telst ranglega tryggður að fullu eða að hluta á ekki rétt á greiðslu atvinnuleysisbóta fyrr en hann hefur starfað a.m.k. 12 mánuði á innlendum vinnumarkaði áður en hann sækir aftur um atvinnuleysisbætur.

Hið sama gildir um þann sem starfar á innlendum vinnumarkaði á sama tíma go hann fær greiddar atvinnuleysisbætur eða sætir biðtíma eða viðurlögum án þess að hafa tilkynnt Vinnumálastofnun um að atvinnuleit sé hætt eða um tilfallandi vinnu. Umsækjanda er jafnramt gert að endurgreiða ofgreiddar atvinnuleysisbætur.

ATVINNULEYSISBÆTUR MEÐ ERLENDIS

Atvinnuleit í Evrópu með E-303

Ef þú er ert atvinnulaus og færð atvinnuleysisbætur getur þú farið í atvinnuleit til Evrópu og haldið dagpeningum þínum. E-303 vottorðið veitir þér rétt til að fá greiddar atvinnuleysisbætur í allt að þrjá mánuði meðan þú ert að leita þér að vinnu í EES ríki. Umsóknareyðublað um E-303 er hægt að okfá hjá Vinnumálastofnun um land allt og hér til hægri á rafrænu formi.

Aðalskilyrði til þess að fá útgefið E-303 vottorð eru að þú þarft að vera alveg atvinnulaus og hafa þegið bætur samfellt í fjórar vikur fyrir brottför og ekki hafnað atvinnutilboði.

Umsóknarfrestur um vottorðið er 3 vikur fyrir brottför. Gildistími E-303 vottorðsins er allt að 3 mánuðir.

Ef þú hefur sótt um og hættir við að nota E-303 vottorðið, skalt þú strax hafa samband við Vinnumálastofnun og tilkynna að þú ætlir ekki að nota það.

Ef þú ætlar í atvinnuleit til annars EES-ríkis er líka ágætt að fá vottað að þú hafir verið atvinnuleysistryggð/ur á Íslandi s.l. 3 ár, hvort sem þú átt rétt á atvinnuleysisbótum hér á landi eða ekki. Þetta er gert með því að sækja um E-301/N-301 vottorð hjá Vinnumálastofnun og láta með því fylgja vottorð allra vinnuveitanda sem þú hefur starfað hjá s.l. 3 ár. Umsóknareyðublöðin um E-301 og eyðublöðin fyrir vottorð vinnuveitanda er hægt að fá hjá Vinnumálastofnun og hér til hægri á rafrænu formi.

E-301 vottorðið er venjulega sent í pósti til umsækjanda á heimilisfang hans erlendis. Ef þú færð vinnu í Evrópu og verður síðan atvinnulaus þá getur þú aukið við rétt þinn í móttökulandinu með því að framvísa E- 301 vottorðinu.

Evrópska Sjúkryggingakortið

Evrópska sjúkratryggingakortið sem Tryggingastofnun gefur út veitir rétt til greiðslu sjúkrakostnaðar á opinberum sjúkrastofnunum í EES ríkjum vegna veikinda eða slysa. Ef Íslendingur lendir óvænt í slysi eða veikindum á ferð um Evrópu veitir evrópska sjúkratryggingakortið korthafanum rétt til nauðsynlegrar heilbrigðisþjónustu á sama verði og heimamenn greiða. Kortið tryggir að viðkomandi greiðir aðeins hlut sjúklings í lækniþjónustu og lyfjum en þarf ekki að leggja út fyrir heildarupphæðinni og sækja um endurgreiðslu þegar heim er komið.

Kortið gildir eingöngu hjá heilsugæslustöðvum, sjúkrahúsum, apótekum og öðrum þjónustuaðilum með samninga við opinbera sjúkratryggingakerfið. Ekki er unnt að nota kortið þegar um er að ræða þjónustu sem veitt er á einkareknum sjúkrastofnunum sem starfa án samnings við hið opinbera. Brýnt er að ferðafólk, námsmenn, útsendir starfsmenn og aðrir sem dvelja tímabundið í Evrópuríki, gæti þess ávallt að leita til heilbrigðisþjónustu sem rekin er af hinu opinbera eða hjá aðilum sem hafa samninga við ríkið.

Kortið gildir yfirleitt í 2 ár svo fremi korthafi sé búsettur og sjúkratryggður á Íslandi. Ef hann flytur búsetu frá Íslandi fellur kortið almennt úr gildi.

Evrópska sjúkratryggingakortið er gefið út á einstaklinga, ekki fjölskyldur og einfaldast er að sækja um kortið á heimasíðu TR, www.tr.is. Aðeins þarf að slá inn kennitölu og haka við á umsóknarsíðunni hvort óskað er eftir því að maki og börn fái kortið líka. Að fáeinum dögum liðnum má vænta þess að kortið berist í póstinum.

Allir Íslendingar, og aðrir EES ríkisborgarar, sem sjúkratryggðir eru hér á landi eiga rétt á að fá evrópska sjúkratryggingakortið til notkunar á ferðalögum til annarra EES landa.

Eftirfarandi ríki Evrópusambandsins og EFTA mynda Evrópska efnahagssvæðið: Austurríki, Belgía, Danmörk, Eistland, Finnland, Frakkland, Grikkland, Holland, Írland, Ísland, Ítalía, Kýpur (gríski hlutinn), Lettland, Liechtenstein, Litháen, Lúxemborg, Malta, Noregur, Portúgal, Pólland, Spánn, Slóvakía, Slóvenía, Stóra Bretland (hið sameinaða konungsríki Stóra-Bretlands og Norður-Írlands), Svíþjóð, Tékkland, Ungverjaland og Þýskaland.

Á milli Íslands, Noregs, Lichtenstein og Sviss er í gildi Vaduz-samningur sem hefur þau áhrif að nánast sömu reglur gilda gagnvart Sviss.

Nánari upplýsingar um sjúkratryggingakortið er hægt að fá hjá sjúkratryggingadeild Tryggingastofnunar ríkisins, Laugavegi 114, 150 Reykjavík. www.tr.is. Sími Tryggingastofnunar er 5604400.

Skráning hjá vinnumiðlun í gestilandinu

Þegar þú kemur til þess ríkis á Evrópska efnahagssvæðinu þar sem þú hyggst leita að vinnu, verður þú eins fljótt og auðið er að fara á þá vinnumiðlunarskrifstofu þar sem þú býrð til þess að skrá þig sem atvinnuleitanda.

Til þess að geta þegið dagpeninga allt vottorðstímabilið, verður þú að tilkynna þig innan 7 daga frá gildistöku vottorðsins. Dagsetningin kemur fram undir lið 3 á vottorðinu. Ef þú skráir þig eftir þennan tíma þýðir það að þú getur í fyrsta lagi fengið dagpeninga frá skráningardegi.

Ef þú getur ekki skráð þig í fyrsta skipti sem þú hefur samband við hina erlendu vinnumiðlun (í EES-ríkjunum), er nauðsynlegt að fá staðfestingu frá erlendum yfirvöldum um að þú hafir leitað til vinnumiðlunar til þess að skrá þig.

Ef vandamál koma upp varðandi greiðslu dagpeninga, verður þú að nota þá möguleika til kvörtunar sem fyrir hendi eru í gestilandinu á atvinnuleitartímabilinu.

Vinnumálastofnun getur ekki meðhöndlað kvartanir vegna ákvarðana sem teknar eru í öðrum EES-ríkjum, og Vinnumálastofnun getur ekki borgað eftir á dagpeninga sem atvinnuleitandinn telur sig eiga rétt á í því ríki sem hann leitar að atvinnu. Í sumum EES-ríkjum getur liðið nokkur tími áður en dagpeningar verða greiddir.

Hvers konar greiðslur færðu?

Yfirvöld í öðru EES-ríki greiða upphæð íslenska dagpeninga á vottorðatímabilinu. Umsækjandi verður að fara eftir þeim reglum þess lands sem hann dvelst í. Erlendu vinnumálayfirvöldin meta einnig hvort viðkomandi atvinnuleitandi sé virkur í

atvinnuleit á vinnumarkaðinum.

Þar sem hér er um íslenska dagpeninga að ræða sem greiddir eru í öðru EES-ríki þar sem þú ert í atvinnuleit færðu sömu dagpeningaupphæð og ef þú hefur verið áfram í atvinnuleit á Íslandi.

Vinnumálastofnun sér einungis um að erlend yfirvöld greiði nettódagpeninga, þ.e.a.s. brúttódagpeninga þína mínus skatta. Vinnumálastofnun sér til þess að staðgreiðsla sé innt af hendi til skattýfirvalda skv. þeim upplýsingum sem þú hefur gefið.

Umreikningur íslenskra dagpeninga til gjaldmiðils annars EES-ríkis er samkvæmt gengi sem ákveðið er af Evrópusambandinu.

Ef þú færð ekki vinnu í öðru EES-ríki

Tímabilið sem þú færð dagpeninga í EES-ríkinu er ekki hægt að framlengja.

Þú verður að muna eftir því að afskrá þig frá vinnumiðluninni í öðru EES-ríki áður en þú kemur aftur til Íslands. Auk þess þarftu að láta vinnumiðlunina fylla út E 303/5 fyrir heimkomu.

Þú getur ávallt komið til baka til Íslands innan vottorðstímabilsins, og þú átt rétt til dagpeninga á Íslandi frá þeim degi þegar þú hefur tilkynnt þig hjá vinnumiðlun á Íslandi ef skilyrðin eru að öðru leyti uppfyllt.

Til þess að geta fengið aftur rétt til dagpeninga á Íslandi verður þú að koma á vinnumiðlun á Íslandi áður en vottorðstíminn rennur út. Í tölulíð 4 á vottorðinu getur þú séð hvenær í síðasta lagi þú verður að vera skráður hjá vinnumiðlun. Ef þessi dagur er laugardagur, sunnudagur eða helgidagur, getur þú skráð þig hjá vinnumiðluninni næsta virkan dag.

Þú hefur 7 daga eftir gildistíma vottorðsins til þess að skrá þig eftir komu til Íslands - eins og við brottför -. En þú getur ekki fengið dagpeninga fyrir þann dag eða daga sem fara í ferðalag til Íslands, þar sem þú ert hvorki virkur atvinnuleitandi á Íslandi né í öðru EES-ríki. Ef þú skráir þig ekki hjá vinnumiðlun á Íslandi, skv. ofangreindu missir þú rétt til dagpeninga, þegar þú kemur aftur til Íslands. Þá getur þú fyrst fengið dagpeninga þegar þú hefur unnið á Íslandi í minnst 3 mánuði í a.m.k. 25% vinnu.

Vinnumálastofnun getur í sérstökum tilfellum framlengt frestinn fyrir komu aftur til Íslands. Vinnumálastofnun getur t.d. heimilað þér að skrá þig eftir að vottorðið rennur út, ef þú getur sannað að þú sért að fara í viðtal vegna atvinnuumsóknar í öðru ríki. Komu til Íslands getur einnig verið frestað ef þú getur sýnt fram á, að þú hafir verið forfallaður sökum lasleika, en þá þarf að framvísa staðfestingu þess efnis (læknisvottorð). Þú verður að sækja um undanþágu áður en vottorðið rennur út. Frestur fyrir komu aftur til Íslands verður ekki byggður á því að þú ættir að vera í öðru EES-ríki fram yfir vottorðstímamann í þeim tilgangi að bíða eftir dagpeningagreiðslu eða möguleikum á ferð aftur til Íslands.

Þú átt heldur ekki rétt á dagpeningum, þegar þú kemur til Íslands, ef þú ferð í frí í öðru EES-ríki í framhaldi af vottorðatímabilinu.

Helstu skilrði fyrir útgafu E-303 vottorðs eru eftrirfarandi:

- ▲ Ríkisborgararéttur í EES-ríki
- ▲ Réttur til atvinnuleysisbóta á Íslandi við brottför
- ▲ Umsækjandi hafi þegið atvinnuleysisbætur samfelld í fjórar vikur fyrir brottfarardag
- ▲ Samfelld skráning hjá vinnumiðlun síðustu fjórar vikur fyrir brottfarardag
- ▲ Umsækjandi sé algjörlega atvinnulaus
- ▲ Umsækjandi hafi gefið kost á sér í vinnu í 4 vikur fyrir brottfarardag
- ▲ Umsækjandi ætli í virka atvinnuleit erlendis
- ▲ Umsóknarfrestur er 3 vikur fyrir brottfarardag

Endurnýjun á tímabili

Þú getur fengið E-303 vottorð aftur útgefið ef að liðnir eru 6 mánuðir frá lokum fyrra tímabils og þú hefur starfað á þeim tíma á innlendum vinnumarkaði í a.m.k. 3 mánuði og uppfyllir að öðru leiti ákvæði laga nr. 54/2006 um atvinnuleysisstryggingar.

Ef þú færð atvinnu í öðru EES-ríki

Þú getur ekki verið atvinnuleysisstryggður áfram á Íslandi ef þú færð vinnu í öðru EES-ríki. Þá starfsreynsla sem þú ávinnur þér í öðru EES-ríki með því að vera áfram tryggður þar ásamt því að vera í starfi, getur þú flutt til Íslands, ef erlend yfirvöld staðfesta tryggingar- og starfstímabilin á eyðublaðinu E 301/N 301. Þú getur snúið þér til viðkomandi atvinnuleysisstryggingayfirvalda, áður en þú ferð til Íslands, og beðið þau um vottorðið E 301/N 301.

Ef þú færð hlutastarf á vottorðatímabilinu, eiga viðkomandi atvinnuleysisstryggingayfirvöld í öðru EES-ríki að spytja Vinnumálastofnun, hvort þú getir fengið útborgað hluta dagpeninga á vottorðstímabilinu samtímis hlutastarfinu.

Ef þú verður atvinnulaus í öðru EES-ríki eftir að hafa starfað þar

Ef þú ætlar í atvinnuleit í öðru EES-ríki, þá getur þú fengið vottað að þú hafir verið atvinnuleysisstryggður á Íslandi með E-301 vottorði og aukið þannig rétt þinn til atvinnuleysisbóta í öðru EES-ríki. Skilyrði er að þú hafir verið launamaður og greitt hafi verið tryggingagjald af launum þínum.

Til þess að erlend atvinnuleysisstryggingayfirvöld geti reiknað með trygginga- og starfstímabilum á Íslandi, verður þú að hafa tímabilin staðfest með E-301/N-301 vottorði. Þú getur fengið vottorðið með því að sækja um það hjá Vinnumálastofnun, en mundu eftir því að þú hefur fyrst not fyrir vottorðið, ef þú verður atvinnulaus, eftir að þú hefur verið í starfi og einungis, ef þú óskar eftir því að dvelja áfram í öðru EES-ríki.

Vakin er athygli á að í nokkrum löndum þarf að leggja inn vottorðið hjá atvinnuleysisstryggingayfirvöldum innan 8 vikna frá flutningi til landsins